Թիւ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 124 ՅՈՒՆԻՍ 27/9 ՅՈՒԼԻՍ 1898 20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1316 ՇԱԲԱԹ

در علیه ده غلطه (ماسیس) غزتهسی ادارهخانهسنه

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "MASSIS,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ՄԱՍԻՍ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Քաղաքական եւ Ազգային

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք.
» » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փոխարէն 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական ընդհանուր գիներն բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՄԵԿՈՒՄԱՍՅՈՒՄՆԵՐ

Հրաժարականներու տեղատարափ կայ· Թաղական խորհուրդ, վարչական խնամակալութիւն, դպրոցական հոգաբարձութիւն, ամէն ոք խօսք մէկ ըրած է կարծես՝ քաշուելու համար հանրային պաշտօններէ:

Պատրիարքարանը, առտուընէ մինչեւ իրիկուն, հրաժարողներուն տեղ նոր մարդ գտնելու զբաղած՝ գլուխ քերելու ատեն չունի:

Մ'երեւակայեմ որ Պատրիարքարանի օրական գործունէութիւնը սա կերպ բան մը ըլլալու է:

Ս· Պատրիարք Հայրը—ինչպէս որ առջի օրէն լրագրաց մէջ ծանուցուած էր, նախաճաշը իր Բերայի բնակարանին մէջ ընելէ ետքը նոյն օրը Պատրիարքարան եկած ըլլալով,—ամէնէն առաջ Դեր· Փոխանորդ Հայրը կը ներկայանայ իրեն, ձեռքը բռնած նամակներու ստուար ծրար մը:

—Սրբազան Հայր, այսօր ալ Զմիւռնիոյ առաջնորդը հրաժարեր է· ահաւասիկ իր նամակը· Թրքի առաջնորդական տեղապահն ալ իր հրաժարականին վրայ կը պնդէ, Տրապիզոնի առաջնորդը կրկին կը հրաժարի եւ Մուշինն ալ անոր օրինակին կը հետեւի···:

Ս· Պատրիարքը անդրդուելի կը մնայ այս հեղեղին առջեւ:

—Ուրիշներ կը ղրկենք ասոնց տեղը· տեսնենք ո՞վ կայ յարմար: Եւ փնտռտուքը կ'սկսի, ապերախտ վաստակ մը որ մինչեւ ցոռեկ կը տեւէ:

Բայց աշխարհականները եղբայրականներէն վար չեն մնար: Անհաւասիկ վարչութեան դիւանապետները· որոնք իրենց կարգին ներս կը մնանն: Դեռ բերանին չբացած՝ Ս· Պատրիարքը կը դուշակէ:

—Դիտեմ, հրաժարական է բերածնիդ· ադ·կեց ուրիշ խնդիր չունինք· տեսնենք այսօր որո՞նք են հրաժարողները:

Եւ ցուցակը կ'սկսի, երկար, միօրինակ ցուցակը հրաժարականներուն՝ որոնց մէջ ամէն տեսակները կան, պարզ հրաժարական, բաղադրեալ հրաժարական, դժգոհութեան հրաժարական, ամէն տեսակը կատարեալ:

Ս· Պատրիարքը նոյն անդրդուութեամբ կը շարունակէ նոր մարդ գտնելու պաշտօնը, աշխատութիւն մը որուն մէջ հետզհետէ գերազանց ձեռնհասութիւն մը ցոյց կու տայ:

Բայց այս ալ չի տեւեր· և նորընտիրները իրենց նախորդներուն օրինակին կը հետեւին, շատ անգամ առանց իսկ ոտք կոխելու իրենց պաշտօնին վայրը:

Հանրային պաշտօններէ այս ձեռընթափութիւնը դիպուածական բան մը չէ արդեօք· Օրացոյցները 1898 ի տարիին համար ստանձ դուշակութիւն մը չեն պարունակեր:

Ամէն պարագայի մէջ, ասիկայ ուշադրաւ երեւոյթ մըն է որ իր նշանակութիւնը ունի անոնց համար որոնք այս աստիճան ընդհանրացած վիճակ մը մեկնելու պէտքը կ'զգան:

Ժամանակէ մը ի վեր դպրոցական ու թաղային գործերու մասին իրարու յաջորդող ձախող տնօրինութիւնները բոլորովին անմասն չեն, կարծենք, այս մեկուսացումին և անտարբերութեան մէջ:

Հանրային կեանքի հիւանդութեանց մէջ ամէն աւելի ծանրը՝ չեմ կարծեր որ ըլլայ· և եթէ դարմանն ուշանայ, կը կարծեմ որ հասարակութեան գործերը վարելու համար Պատրիարքարանի ամսականաւոր պաշտօնեաներէն զատ ոչ ոք պիտի մնայ մէջտեղը· և քիչ քիչ դիւանադպիրներէն կամ բարապաններէն թաղական, հոգաբարձու կամ խնամակալ անուանել պէտք պիտի ըլլայ:

Եթէ ասիկա իրականանայ, անկէ վերջը Պատրիարքարանի մէջ պիտի կարգադրուի ամէն ինչ· ի՞նչ բարեբաղդութիւն· ոչ թաղ, ոչ արուարձան այսուհետեւ· ոչ քարոզիչ և ոչ թաղական, այլ ամբիչ լռութիւն մը ամենօրեայ արտունչներու տեղ:

Իրրև հրապարակագիր չեմ կրնար անտեսել այս ապշելի դէպքերու հետեւանքը: Կը տեսնեմ յոռի շրջանը որ մեր ամէն դպրոցական ու թաղային գործերը վատթարացնելու կը տանի· մարդ չի գար գործին գլուխը վասն զի ամէն բան հոն անկարգ ու անկանոն է· և ամէն բան անկարգ ու անկանոն կ'երթայ՝ վասն զի մարդ չի կենար ադոր գլուխը:

Վարչութիւնը գիտակցութիւն ունի հարկաւ այս կացութեան և չեմ հաւատար որ իր բաղձացած վիճակը ըլլայ ասիկայ:

Դպրոցական խնդիրներու մէջ՝ բարեկարգ վարժարան մը գտնէ ունենալու բնաւ հոգ չտարուիլը, կարող ուսուցիչներ հայցնելու համար այսուհետ վարժապետանոց հաստատելու տարօրինակ դաղափարը· երեւմտական խնդիրներու մէջ՝ Պատրիարքանի երեւմուտքին զեղծումները Դարակէօզեան կտակին ուշադրի վախճանը· Հիւանդանոցի խնդրին մէջ՝ 6, և 12 ոսկիներոց բարերարներ հաստատել և ասոր նմանող ուրիշ եղծումներով զբաղիլը՝ երբ հազար անգամ ըսուեցաւ և գրուեցաւ որ արմատական բարեւոքում մը դնել պէտք է այդ մարութեան ու նեխումի բոյնին մէջ· եկեղեցական խնդիրներու մէջ՝ Օրտուի քահանային, Ամիրսոխոս վարդապետին և այլոց առթիւ տեսնուած ակներեւ աչառութիւնները· թաղային յետին խնդիրներու մէջ՝ անտեղի միջամտութիւններով թաղ· խորհուրդներուն իրաւասութիւնը անդադար խրամատելու առաջադրութիւն մը, դաւառական որբանոցներուն եւ վարժարաններուն աւաղելի վիճակը, հակառակ հոն զրկուած բաւական կարեւոր օգնութիւններուն, ասոնք ամէնքը ողջմտութեան դլուխ դործոյներ չեն, և եթէ ասով բոլորովին չարդարանար դոնէ կը բացատրուի այն անտարբերութիւնը՝ որով մեր հասարակութեան մէջ խեղճ ու դիրք ուներոյները դլուխնին անդին կը դաձնեն երբ ոեւէ առթիւ դիմում կ'ըլլայ իրենց:

Գ· Զօհրապ

ԱՐԴԻՔ

ԲՌՕՖ. ՆԻԲՈՂԱ ՄԱՌ

Հեռուէն հեռու յանախ իր անունը լսած կամ մասնագիտական հանդէսի մէջ իր ճնճղատուիւններէն ու հետազօտութիւններէն մէկ քանին եւ երբեմն ալ գիրք մը կարդացած՝ բռօֆէսօր Մառ մեզի համար միշտ կը մնար այն սոսկ մասնիկ բայց մեծ մասամբ անձանօթ պատկերասարին մէջ՝ որուն ամէն մէկ դիմագիծերէն եկած աշխատութիւնը չի խնայած, նոր զա'րկ մըն ալ տալու համար արեւմուտքի մէջ հայ լեզուին ու գրականութեան ուսումնասիրուն:

Անվնաս, աշխատութենէ չխուսափող պարզուկ մարդիկներ են ատոնք, եւ որչա՛փ ալ խանդով, որչա՛փ ալ սիրով փարած են իրենց աշխատութեան: Շիկեցնող զովասանիներէ խուսափելու եւ անձանօթ մնալու խոնար փափաք մը բափ կու տայ անոնց կուրծքին տակ եւ իրենց բոլոր հուիրելը համեստութեան հող մըն է բաշած վրան. համեստութիւն՝ որուն իբր օրինակ մէջ պիտի բերեմ հետեւեալ հատուածը հայերէն յիշատակարանի մը զոր անցիլացի նշանաւոր հայագէտ Կոնիբիր կցած է վերջերս անգլերէն լեզուով իր հրատարակած Թոնդրակեցւոց աղանդին ճնճղական ուսումնասիրութեան՝ որուն մէջ իր ճնճած նիւթը օգտագործող ձեռագիրներ փնտռելը կը յայտնէ· «Ես, Ֆրէտերիք Կոնիբիր, տրապ ուսուցչաց Ոսմանդրի, հայաբ գէս եւ համակրող...» ու էլ մը վարը «Վասն որոյ լրնթերնուլն ձեր զմատեանս, երբ գտանիցէ ոք օրինակ մի ամբողջ լիակատար գրոցս այսոցիկ, խնդրեմ եւ յոյժ աղաչեմ զձեզ զի զսոսա առ իս յուղարկեսջիք...»:

Միջնադարեան կղերականի մը, վանքը խուզուած աշխատաւորի մը կերպը չէ՞ գտներ այս արտայայտութեան մէջ, եւ աղաչանքին յուզիչ տեսը երկնաւորին ուղղուած աղերսի մը չի՞ նմանիր: Այդ միեւնոյն համեստութիւնը, այդ դիւրահաղորդ եւ համակրելի կերպերն էր որ առջի օր, Իզմիրեանց մրցանակաբաշխութեան հանդիսին տեսայ բռօֆէսօր Մառի վրայ:

Բարձրահասակ, նիհար մարդ մըն է ոուս հայագէտը: Ձամբորդութիւնները զուս բրած է Փոքր Ասիոյ գաւառներուն, Կովկասի եւ ուրիշ վայրերու մէջ, կ'երեւայ թէ բաւական վնասած են իր առողջութեան. հիւանդոս կազմ մը ունի, թելի վրայ կեցուածմ մը եւ դեղեւկոս խպիր: Աչերը՝ թուխ է. ներկած բռօֆէսօրին դէմքը՝ կարծես ապօցնելու համար այն բաւ սեւը՝ որ հաւասարապես կը փայլեցնէ անոր մազերը՝ յօնքերը, պեսը եւ ցանցառ մօռուքը՝ որ սուր ծայրով մը կ'երկարի դուրսին տակ: Այրերը՝ արտայայտիչ, խօսուն լայտերներ են դէմքին վրայ ու գիտերուան պես ալ սեւ:

Ամբողջ հանդիսին միջոցին, իր անտարբեր երեւնալու չափ հանդարտ կեցուածքը բնաւ գուշակել չէր տար ինձի այն վառվռուն խօսակիցը՝ զոր լեռոյ գայ հեռը տեսակցած ատենս: Բաւական մաքուր արտասանութեամբ հայերէն մը կը խօսի, եւ երբ իր խօսուածքին մէջ բեւ չի տայ արեւմտեան ու արեւելեան հայերէն բարբառներու խառնուրդ մը՝ ու էլ մը վարանոս արտասանութիւն մը՝ զինքը լրջողը բնաւ չպիտի տարակուսի հայու մը առջեւ գտնուելուն վրայ: Կը խօսի ապէ՛ ասկէ. ձեռագիրներն են զինքը շահագրգռողը, եւ այս պահուս կը ջանայ գտնել Վարդան առակագրին մէկ ամբողջական զրչագիրը՝ ուտարելու համար ինքնին ընդարձակ ուսումնասիրութիւն մը հայ առակներու վրայ: Այդ աշխատութիւնը՝ որ ամենեն աւելի զինքը կը զբաղեցնէ հիմա, ամբողջացնելուն պես պիտի սկսի գրպիլ Փոքր Ասիոյ մէկ քաղքով՝ ուր պեղումներ բրած է ասեն:

Կը հեռանամ հոգեն ու կ'երթամ մտնել բարեկամներու խմբակի մը մէջ՝ ուր խօսակցութիւնը՝ բռօֆէսօրին շուրջը կը դառնայ. ամենուն հով ալ նոյն համակիր զգացումն է արթնցած եւ ամենին ալ տեսակ մը սնգաւեմ կը զգան իրմէ բաժնուելուն համար:

Երկի, բռօֆէսօր Մառ Ղալաթիոյ մասնեղարանին ձեռագիրները պիտի էրնեն, աշխատութիւն մը՝ զոր բրած է անշուշտ եւ այսօր շոգենաւ կը նստի երթալու համար Բեդերպուրկ եւ սկսիլ իր սիրելի ուսումնասիրեանց՝ որոնց միջակէս մը դնելու հարկադրուած էր համբարդութեան եղած պատուն· եւ թերեւս անօգուտ չըլլայ իմացնել թէ Բեդրպուրկի մէջ գտանելիք ալ է հայերէն գիրերու:

Ցն, համակրութեան այն բառուանդը ուրիշ անիկա ինքզինքը շրջապատուած տեսաւ հոս, պիտի երթիմ չբաժնուի իրմէ ո՛ւր որ ալ երթայ ինքը, եւ իր սիրող արտերէ անցուած ըլլալու պատճառութեամբ, այդ բառուանդը, անհիւրական թեւ, բայց բաղձալի ալ վարձը պիտի մնայ անուշ մեծանուն բռօֆէսօրին այն աշխատութեանց՝ որոնց համար կը տրնի, գլխաւոր նպատակ ունենալով նոր լոյս մը սփռել հայ լեզուին ու մատենագրութեան վրայ:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՆՈՐԷՆ ՓՈԼԻՍԱՃԻՆԵՐԸ

Գաւառացի ժողովրդին նիւթական մեղջոները ծծող տզրուկներու այն սերունդը՝ որ փոլիսաճիի պիտակին տակ երկար տարիներ ի վեր այնչափ օճախներ քանդած է, կ'երեւայ թէ այսչափ հրատարակութիւններէ՝ այսչափ անուանարկումներէ ետք, դեռ միաք չուներ իր աւերիչ դերէն հրաժարելու: Ակէ առաջ հրատարակեցինք արդէն Մուշէն մեզ հասած կարգ մը գրութիւններ՝ որոնց մէջ այնչափ ապերախտ նկարագրուած էին փոլիսաճիներու ճանկը ինկած խեղճ գիւղացիներու վիճակը: Այս անգամ Բաղէշէն կը հասնին լուրերը, գրեթէ նոյնչա՛փ սրտաչարժ:

Ակէ առաջ Հէլօրմի գիւղացի Միրզոեան Մանուկ իր երկար ժամանակուան աշխատութեան արդիւնքը եղող 25 ոսկի հնչուն դրամը կը յանձնէ Բաղէշի փոլիսաճիի մը՝ որպէս զի զայն իր ընտանիքին յանձնէ: Ցետոյ մարդը գործի համար կը մեկնի մայրաքաղաքէս: Փոլիսաճին, աւելորդ է ըսել թէ դրամը որոշուած տեղը չի յանձներ և կեղծ նամակներով կը խարէ խեղճ մարդը՝ թէ դրամը չատոնց յանձնած է ընտանիքին:

Այդ միջոցին, մարդուն կինը գիւղին մէջ ի զուր ամուսնին լուրի մը սպասելի ետքը՝ կը ճարահատի վերջապէս և մուրալու կը սկսի: Թափառական, մերկանդամ, կինը՝ ադատ ձորեր վրան անցուցած՝ և ոտտիկ զաւակներն ալ միչին, անօթի ծարաւ, նոյն իսկ փոլիսաճին տուն ալ կը դիմէ պատառ մը հացի համար և միշտ կը մերժուի սա տեսակ խօսքերով· «Է՛, ի՞նչ կ'ուզես մեզմէ· քանի որ հրիդ ողէ էր և ստակ կուզարկէր, մենք անմիջապէս քեզ կը յանձնէի՛ք· իսկ հիմա, ի՞նչ է ամէն օր մեր դուռը ձեռք ես առեր»: Ու խեղճ կինը՝ իր թշուառութեան մէջ մուրալու ամօթն ալ ճակտին կպցուցած կը թափառի տունէ տուն, գիւղէ գիւղ, պատառ մը հաց գտնելու յուսով· պատառ մը հաց՝ մանաւանդ խեղճ մանուկներուն համար՝ որոնք իրեն կը հետեւին ուժասպառ կուրծքերուն անօթութեան կոչ մը դուրս տալով:

Օրեր կ'անցնին և առտու մը՝ փոլիսաճին կ'աւրուի իր տղուն հետ· տղան ալ խօսքը հասած տեղը կը տարածէ 25 ոսկիին պատմութիւնը: Կինն ալ կ'իմանայ, ու չնայած փոլիսաճիին երդմալով կը պահանջէ իր արդար իրաւունքը: Բայց հոն նախ կ'ուրանան այդ տեսակ դրամի մը գոյութիւնը՝ և վերջապէս կը խոստովանին որ իրաւ յանձնուած ատանդ մը կայ թէև, բայց 5—6 ոսկի է միայն և զոր իրեն յանձնելու հրաման ալ չեն ընդունած դեռ:

Խեղճ կինը՝ այս անգամ ալ վռնտուելով՝ կը հարկադրուի նորէն իր առջի կեանքին ստուերը մուրացկանի բաց ու կարկառուն ափով պատցնել փողոցի փողոց և մինչև հիմա ալ կը շարունակէ այդ տեսակ մը ճակատագրային տանջանքէն մրկիլ ակամայ, թէև մեծ կողմէ՝ փոլիսաճին կը խոստովանի թէ իրօք իր ամուսնին կողմէ 25 ոսկի յանձնուած է, բայց աւանդատուն հիմա Ռուսիա գրնուելով չի կրնար այդ մասին բացարձակ ու որոշ բան մը խմանալ:

Ուրիշ փոլիսաճի մը՝ որ գրեթէ անանկացաց ըլլալով հիմա կը ջանայ ձեռքի տակ ունեցած մուրհակներով գոցել իր պարտքը, դիւզացիի մը քիչ մը տակ փոխուած էր ասկէ առաջ և մուրհակին մէջ տուածին կրկինը՝ 6½ ոսկի նշանակած: Տարիներու ընթացքին մէջ գիւղացին կը վճարէ 6 ոսկին և մնացած կէս ոսկին ալ չուզեր տալ, առարկելով թէ չափէն աւելի վախչ մը տուած էր արդէն: Բայց փոլիսաճին, քանի որ մուրհակը ձեռքին տակ կը գտնուի, կ'ուրանայ նոյն իսկ գանձած 6 ոսկին և մուրհակը ամբողջովին արձանագրել կուտայ հաշուեւայ դարներուն՝ թէև իր իսկ եղբայրները կը պնդէն թէ առած է արդէն անոր 6 ոսկին:

Գաւառական թղթակցութիւններու դէմը՝ որ օրը օրին ձեռքերնիս կը հասնի, նմանօրինակ դէպքեր չատ կը պարունակէ: Ամէն գաւառ իր փոլիսաճիի տիպը ունի և զարմանալի է որ ամէն գաւառի մէջ ալ ճիգ մը չի տեսնուիր այս գարշելի մակարոյծներուն ոլորող բազուկներէն ազատելու համար: Բաղէշի մեր թղթակիցը՝ Ս· Խարտոցեան, վերոյիշեալ տեղեկութիւնները մեզ հաղորդելով կոչում կ'ընէ բոլոր գաւառացիներուն որ երկիր զրկելիք դրամին փոխանակ անապահով փոլիսաճիներուն յանձնելու, ուղղակի զրկեն թղթատարութեան միջոցով· և ասով ծախքն ալ քիչ կ'ըլլայ իրենց համար, քանի որ նոյն իսկ պարզ նամակ մը՝ փոլիսաճիի միջոցով առնուազն 5 ղրուշի պէտք ունի հասցէին հասնելու համար:

ՀԵՐՔԻՐԻՄ ԹԷ ՀԱՄՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

«Ազգ· Հիւանդանոցին ողբալի վիճակը» խորագրով մեր առջի օրուան հրատարակութեան ի պատասխան՝ Որբանոցի տեսուչը հետեւեալ նամակն ուղղած է մեզ· Ինչպէս կը տեսնուի, Մալաթեան էֆէնտի՝ իր տեսչութեան տակ գտնուած հաստատութեան ախտաղերծ ըլլալը յայտարարելով· միւնոյն ատեն կը խոստովանի որ թէ՛ Արհեստանոցին և թէ՛ նոյն իսկ Հիւանդանոցին մէջ տղաքներ ու պաշտօնեայ մը վարակուած են այն գարշելի հիւանդութենէն որուն ակնարկած էինք: Միւս կողմէ, խնդիրը Ուսումնական Խորհուրդին ալ ներկայացուած է որուն ատենապետը ու ատենադպիրը պիտի երթան բժշկական քննութիւն կատարել այս տխուր իրողութեան վրայ:

Աւասիկ Մալաթեան էֆ·ի նամակը·

Մասիսի հինգշաբթի օրուան թիւին մէջ Ազգ· Հիւանդանոցի վարժարանի անբարեկարգ վիճակը յիշելու առթիւ աւելցուցած էք:

«Որբերուն մէջ կը ճարակի զարհուրելի

ՕՏԱՐ ԿԵԱՆՔԷ

ՀԵՌՈՒԷՆ ՈՒ ՄՕՏԷՆ

Պատերազմի հրատապ հեռագիրներուն և օրուան քաղաքական լուրերուն մէջտեղ, Բարլին թերթերը չեն մոռնար, ատեն ատեն քանի մը տող ալ նուիրել... բաէնսէս Շիմէին: Դեռ առջի օրը, մեծ պատահարի մը պէս, թռն կը ծանուցանէր՝ նախկին իշխանուհին մանչ զաւկի մը մայր ըլլալը, չի մոռնալով նաեւ նորածնին անունը, Ծրանձ Եօզէֆ Ռիկօ· միւնոյն ատեն, Բէչթայի թատրոններէն մէկուն մէջ շարք մը ներկայացումներ տալու խոստումը, դնչուններու նուագախումբի մը ընկերակցութեամբ· եւ դեռ յամառողներ կան ըսելու որ հիմակուան հարսերը չեն գիտեր յարգել իրենց երկան պարագաներն ու ազգակիցները: Անցած շաբթու ալ տեղական թերթի մը հրատարակած էր բաէնսէսին պատկերը, բաւական յաջող նմանութեամբ: Այդ պատկերին ամէնէն այլազան ձեւերը ու գեղեցկագոյնները ցուցադրուած էին ամբողջ ձմեռ մը, 97-98 ի ձմեռը, Դահլիրէ, նկարավաճառներու, դրատուներու ցուցափեղկին մէջ, առանց հաշուելու զանոնք որ... խանութին ներսը գաղտնի դարակներու մէջ կը պահուէին· Հապա արաբ տղաքներուն իրարանցումը որոնք մինչև կէս գիշեր չէին դադրեր, բանուկ թաղերուն մէջ, մեծ սրճարաններուն երկայնութեամբ պտտելէ, եւ լուսանկարներու ծրար մը ձեռքերնին՝ աղաւաղ ֆրանսերէնով մը կը պոռչտային.

—Իրիոֆ· Շիֆ...

Անցորդները կանգ կ'առնէին այս նորութեան առջեւ, կը խմբուէին տղաքներուն շուրջը՝ նկարները տեսնելու, խնդալով, սակարկելով, հարցումներ ուղղելով որոնց միշտ չարաճճի պատասխան մը կը գտնէր տիրիկեան կաւուոչը, մինչ անդին, այդ ընդհանուր հետաքրքրութեան կենդանի առարկան, յուլօրէն ընկղմանած արեւելեան բազմոցի մը վրայ, մեծարանքներ կ'ընդունէր իր սրահին մէջ· Այդ տարօրինակ կնոջ համար, —որուն մեծագոյն հաճոյքը ըլլալ կ'երեւի իր վրայ խօսացընել տալ, միշտ և ամէն տեղ, իր քրմահաճոյքներուն հրապարակումով, իր վարք ու բարքին եղականութիւնովը, — եղիպտական ոստանը պահ մը էն նախամեծար վայրը դարձաւ, ուր ամսուան մը համար եկած էր ու տարուան մը մօտ մնաց: Ուրիշ տեղեր, Նիս Երքէն Բարիզ կամ Պրիւսէլէն Վիէննա ուղեւորած ատենը, օրինակի համար, լրագրի մը «աշխարհիկ կեանք»ի բաժնին մէջ կը կարդացուէր լուրը ու կը մոռցուէր· հոն, համեմատաբար պզտիկ մայրաքաղաք մը, լրագրումներէ աւելի հասարակութիւնը զբաղեցաւ իրմով ու հետաքրքրուեցաւ· զինքը բերող շոգենաւը դեռ Ադէքսանդրիա չի հասած, արդէն իսկ օրուան... կինը դարձած էր Դահլիրէի մէջ·

—Շիմէն կու դայ կոր... Շիմէն եկաւ:

Սկիզբները, այս խօսակցութիւն դրեթէ անխուսափելի դարձաւ ընկերային ամէն խաւերուն մէջ, սրճարանէն ու պոռէն սկսելով մինչև հարուստ ընտանիքներուն սալօնը, ուր պարկեշտասուն տանտիրուհին՝ կեղծ անտարբերութեան մը երեւոյթին տակ կը ճնշէր բուռն հետաքրքրութիւն մը թէ ի՞նչ տեսակ կին ըլլալու էր այս որ իշխանէ մը բաժնուած էր գնչուի մը հետ կարգուելու համար, առանց սակայն հանրութենէն արհամարուելու, որուն պատկերը, կենսագրութիւնը, ամէն մէկ շարժումը կը ծանուցանէին եւրոպական էն լուրջ թերթերը, զոր interview ընելու կերթային լրագրներու, որ հօրը միլիոնները կը հրաժարէր ուզածին պէս ապրելու համար:

Վերջապէս եկաւ· իր ժամանումը vini vidi vici պէս բան մը դարձաւ· Նէվրքոտ Օթէլին առջև երկարող կառուղին անսովոր ոգեւորութիւն մը առած էր կարծես ու մայթին վրայ, անցորդները աւելի ծանր կը քալէին, նայուածքին սեւեռած դէպ ի վերանտան՝ բաէնսէսը ընդնշմարելու յուսով· ձեռնամուտ էր և Բ··ռ··ի··ն··ը կը սկսէին հնչել· անոնց մէջ կային ճշմարտապէս ազնուական իշխանուհիներ, դրագէտ սիկիններ, սիրելահաճակ անձնաւորութիւններ· բայց ժողովուրդը անոնց ոչ մէկին ուշադրութիւն չէր դարձներ ու «դնչուհին» միայն կը փնտռէր աչքերովը· Աչնարհիկ լուսապսակ մը, թիւրիչ բան մը կար Շիմէ անունին շուրջը, բարիգեան թերթերուն բերած վիպային արձագանգներովը յօրինուած· Շատեր կ'ենթադրէին թէ չքեղապէս հագուած ու զգլխիչ գեղեցկութեան տէր վառաւոր կին մը պիտի գտնէին իրենց դէմ· և երբ ճանչան, փոխանակ ականջնուն կը հասնէր թէ «բաէնսէսը կ'անցնի կոր», չէին ուզեր հաւատալ թէ կառքին խորը սքօղուած՝ փակ կիսկ, գրեթէ նիհար, պզտիկ կինը ան կրնար ըլլալ:

Ցետոյ, կամաց կամաց, ծանօթ դէմք մը դարձաւ քաղքին մէջ· մեծ օթէլին պայմանագրական կեանքը անտանելի երեւցեր էր այդ քմահաճ կնոջ որ ժամացոյցի մը ճշգրտութեամբ չէր կրնար ապրիլ, որ ընթրիքի ժամուն պտտիլ կ'ուզէր ու պառկելու ժամուն ճաշել· որ չչջապատուած էր միշտ բարեկամներէ որոնց մեծարանքներուն քրքիջներով կը պատասխանէր, մանկական քրքիջներ ուր չես գիտեր ի՞նչ մը կար խուսաւոր, խայթիչ, հեգնոտ...

Իր յատուկ բնակարանը ունեցաւ, լայն պզտոտայի մը վրայ, պատշգամով մը զոր սիրուն տաղաւարի մը վերածեց ուր կը ցուցադրէր իր խարտեաշ գլուխը, վարագոյրի մը բացուածքին ետեւէն, դէմը ունենալով ոսկեճամուկ տարաղով խաբիկ սպասաւորը, սուրճի ափսէն բռնած, մինչ ինքը, գեղանի ամերիկուհին, աչքերը չուրջը սեւեռած, կ'ժպտէր եղիպտական մերկ կլիմային իր վրայ թողած անձանձրոյթ հրապոյրը· Հոն էր, առտու իրիկուն· ու շատ հեղ ալ, շուկան, հանրային պարտէզը, անգլիական դարեջրատունը, արաբական պարի սրահը, ժպտուն, խօսուն, պարզ չրջազգեստով մը, միւս կիներէն իր անուանովը միայն տարբերելով· ա՛լ առջի տպաւորութիւնը չէր թողուր զինքը տեսնողներուն վրայ· և շատեր մինչև իսկ կը վարանէին դլուխնին դարձնել՝ բաէնսէսը տեսնելու համար· Մ'հ, այն բաէնսէսը զոր ընդնշմարելու համար հոգի կու տային առաջ:

Հմայքը փախած էր·

Հետաքրքրութիւնը զոր կը շարժէր հեռուէն իր անունով, հրապոյրը զոր կ'ազդէր իր վրայ պատմուածներովը, անհետացան դացին, երբ մօտիկ եկաւ, երբ կրսնցուց իր անմատչելի, անըմբռնելի կնոջ հմայքը· Ինքն ալ տեսաւ, զգաց այս երեւոյթը· ու իրիկուն մը, Ռիկոյին հետ, պայուսակը կապելով, ելաւ գնաց Դահլիրէն·

Տ· Ա.

ախտ մը, և եօթը որբեր ամենավատ վիճակի մէջ Որբանոցէն Հիւանդանոց փոխադրուեր են։»

Այս պարբերութիւնը պարզ թիւրիմացութեան արդիւնք է։ Ահաւասիկ ճըշմարտութիւնը։

Ախտէն վարակեալ բնաւ երբեք ասընչութիւն չունին մեր Տեսչութեան տակ գտնուած Որբանոցին հետ։ անոնք կը վերաբերին մասամբ Արհեստանոցին՝ մասամբ Հիւանդանոցին պատսպարելոց։

Արհեստանոց կամ ներքին Աշխատանոց կոչուած բաժինը կը գտնուի Հիւանդանոցի շրջափակին մէջ ուր աշխատող 20—22 տարեկան պատանեաց վրայ ի ըսկզբանէ ոևէ իրաւասութիւն չենք ստանձնած բնաւ։

Երեք պատանիները որոնց վարակումը հաստատած են հաստատութեան բժիշկները, երեքն ալ ասկէ տարիներ առաջ գտնուեր են Որբանոցին մէջ։

Ասոնք հարցաքննութեան մէջ խոստովանած են թէ ախտը իրենց փոխանցած է Հիւանդանոցի պաշտօնեաներէն մէկը. ասոր ախտաւորումը թէև ամիսներ առաջ ծանօթ եղած է հաստատութեան բժիշկներուն, բայց չենք գիտեր ի՞նչ նպատակաւ, չէ արտաքսուած եւ պահուած է. ու՝ քանի մը ամիս անգործ թողէ ետք զանի, վերջապէս անոր յանձնուած է կարեւոր գործ մը։

Տեսուչ Ազգ. Որբանոցին
Գ. Ա. ՄԱԼԱԹԵԱՆ

26 Յունիս 98

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՍՊԱՆՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՐՄԱՏԱՆ

(Թանի խմբագրականէն)

Սպանիա քանի մը ժամուան մէջ ուրախութեան և ցաւի երկու ծայրերն ալ ունեցաւ։ Կրեց մին այն ամէնէն անագորոյն կորուստներէն՝ զոր բաղդը կրնայ զգացնել։ Սանթիակոյի առջեւ երկու օրուան ճակատամարտին վրայ նոր մանրամասնութիւնները ցոյց տուած էին թէ Շէֆիթը զօրավար բաւական ծանր պարտութիւն մը կրած էր։ Ոչ միայն չէր կըրցած բռնի ուժով յափշտակել սպանիական գիծերը, այլ ստիպուած էր ծովեզերքին մօտակայ բլուրներուն վրայ քաշուիլ։ Անգութ կորուստներ կրած էր և դիտուած էր որ սպաները մանաւանդ սաստիկ նեղուած էին և սպայակոյտն ալ բաւական զոհեր տուած էր, եթէ ոչ թշնամիին կըրակին, գոնէ արեւադարձներուն մեռցընող կլիմային։ Այս ճախողուածին բարոյական ազդեցութիւնը մեծ պիտի ըլլար։ Ո՛չչափ երկու կողմէն տարբեր արդիւնքի մը կըսպասուէր, ա՛յնքան ալ բընական էր որ սպանիական բանակը և թերակղզիին ժողովուրդը կպարտուութեան մը տային ինքզինքին։ Արդէն սկըսած էին ապագային վրայ տարբեր հաշիւներ ընել։ Հանմատութեան պարզ հաշիւ մը կը բաւէր ցոյց տալու համար որ, եթէ Սանթիակոյի առումը այսքան ջանքեր եւ այսքան զոհողութիւններ արժեց Միացեալ Նահանգներուն, Հավանայի նուաճումը և Քուպա կղզիին գրաւումը ա՛լ աւելի զոհողութիւններ պիտի պահանջէին։ Քանի որ տկարացած և առաջուընէ պարտութեան նախասահմանուած և ուժասպառ զինուորներ կրցած էին Շէֆիթը զօրավարին բոլորովին թարմ և կռուին յոգնութիւններէն ու տառապանքներէն հաւիւ չօչափուած զինուորներուն դէմ հանել ա՛յն աստիճան կորովի և ա՛յն աստիճան բարեյաջող ընդդիմութիւն մը, ինչ՞ը չպիտի կրնար ընել սպանիական բանակին ստուարագոյն մասը վերին հրամանատար մարդասխոն աչքին ու հրամաններուն տակ, աւելի ընտիր դիրքերու մէջ, նախնական յաջողութեանց տուած խանդովն ու ուժով, կլիմային վհատած, հիւանդութենէն տասանորդուած, արագ յաղթութեան եւ անդիմադրելի յառաջխաղացութեան երազներուն մէջ խարուած թշնամի մը դէմ։ Այդ տեսակ զգացումներ բոլորովին բնական էին։ Դժբաղդութեան քանի մը գուժականներուն յուսահատ ճակատագրութեան դէմ հակազդեցութիւն մը կատարելապէս օրինաւոր էր։ Ոչինչ ա՛յնքան արդար է որքան ուրախութիւնը այն զինուորներուն և քաղաքացիներուն, որ հաստատուն ոտքով սպասեցին ճակատագրին վճռին, ուրախանալու նոյն իսկ հպարտանալու համար իրենց քաջութեամբ և անձնուիրութեամբ ձեռք ձգած դադարին վրայ։

Բայց դժբաղդարար Սպանիա երկար ատեն չպիտի ճաշակէ բաղդին այս վերադարձը։ Նոյն ա՛յն ժամուն երբ կը խընդակցէր իր ցամաքային զօրքերուն արիութեան վրայ, ահռելի աղէտք մը կը զարնէր իր ծովային բանակը։ Սէրվէրա ծովակալ փորձեց շարաթէն կիրակի լուսանալու գիշերը Սանթիակոյի նաւահանգստէն ելլելով ծովուն բացերը երթալ։ Պէտք է դիտել թէ Մէրիմէ բեկորները չեն նեղեր սպանիական նաւամարտին շարժումները, և թէ Հըստըսի ու իր վեց ընկերներուն դիւցազնութիւնը բնաւ չէ յաջողած կարծուածին չափ խստիւ գոցել չէրն բերանը։

Ինչ որ է, Սէրվէրա ծովակալ կուրը մղեց այդ փախստական նաւատորմին դէմ։ Արդի նաւազներուն համար գիշեր չկայ, շնորհիւ եղեկտրական մեքենաներու լուսացնող հզօր ցոլացումներուն որոնք մեծ զրահաւորներուն մէջ կը գտնուին։ Ճառագայթներու այս շարժական դեռանները խաւարը պրպտելով, շատ շուտով կը մատնեն անոր գաղտնիքը։ Ստուերին մէջ ուրուական նաւերուն հրէշային գիծերը կը ծրագրուին։ Թնդանօթները կ'որոտան և յանկարծ փայլակ մը կը պատռէ արեւադարձներու երկրին գիշերը, որ սովորաբար այնքան բարեխառն է, այնքան թրմուն սիւքերով, այնքան անուշահոտ և բուրումնաւէտ։

Դիւրին է գուշակել թէ այս պայմաններուն մէջ ի՞նչ կրնայ ըլլայ նաւային ճակատամարտ մը։ Սէրվէրա նաւամարտին նաւերուն արագընթացութիւնը չնրցաւ զիրենք զերծ պահել Սէմբսըն նաւամարտին հզօր թնդանօթներէն։ Մետաղին ծանրութիւնը, թնդանօթը և զրահը յաղթանակեցին։ Եթէ ճշմարիտ է որ ամբողջ սպանիական նաւատորմիղը փճացած է, բայց ի մէկէն, այս աղէտքը գրեթէ կը հաւասարի նշանաւոր Մեծ Արմատային աղէտքին։ Անգամ մըն ալ ծովը մատնեց Սպանիան ի չահ այդ անկիւնաքարոն ցեղին, որ ի՛նչ դրօշի տակ ալ կռուի, ըլլա՛յ ամերիկեանը կամ անգլիականը, այդ տարրին բոլոր ջնորհները ունի։

Այս զարհուրելի աղէտքին անմիջական արդիւնքը եղած է Սէմբսըն ծովակալին մուտքը Սանթիակոյի նաւահանգստին մէջ։ Այսպէս երկու կրակներու մէջէն բռնուելով, երկու օրուան ճակատամարտի մը երեսէն այնքան վտանգուած և իր քաջարի պետին Լինարէս զօրավարին հրամանատարութենէն զրկուած, Սանթիակոյի պահնորդներուն կը մնայ միայն անձնատուր ըլլալ։ Շնորհիւ Սէրվէրա ծովակալին թեռեաս անխուսափելի յանդգնութեան, Սէմբսըն ծովակալը բաղդ ունեցաւ դարմանել Շէֆիթը զօրավարին սխալները և ուարտել անոր գործը։ Սէրվէրա ծովակալին նաւամարտին ապագայ պատմութիւնը շատ կարճ պիտի ըլլայ և մեծ հակապատկերներով լեցուն։ Երբ Դալարի Գլխոյ կըզգիներէն մեկնեցաւ Ադլանտական բացերը նետուելու համար, ամերիկացիները խարեց, արագաշարժութեան հրաշքներ գործեց և շատ գովուեցաւ Սէրվէրա ծովակալին ռազմագիտական ճարպիկութիւնը։ Բայց հանրային կարծիքը վարանոտ եղաւ և վրդովեցաւ, երբ այդ գեղեցիկ մանուածները յանգեցան այդ նաւատորմիղը փակելու Սանթիակոյի անելուտին (cul de sac) մէջ։ Դուրս ելլելու համար եղած գիշերային փորձի մը երրորդ և վերջին ապարուածն է այս։ երբ արշալոյսը ծագեցաւ, այլ ևս նաւախումբ չի կար, կային միայն ցանուցիր մնացորդներ, բեկորներ՝ որոնց վրայ գամուած էին յուսահատներ։

Երբեք աւելի մեծ և աւելի արագահաս բեկում մը միևնոյն ատեն ջրամոյն ըրած չէր այսքան ծովածուփ միջնաբերդներ և երկրի մը զինուորական բաղդը։ Արդէն Բավիթէի ծովակալին մէջ Տուլ հրամանատարը ընկղմած էր Մոնթոյօ ծովակալին նաւերը։ Այսօր Սէմբսըն ծովակալ ոչնչացուց Սէրվէրա ծովակալին ուժերը։ Սպանիոյ կը մնայ միայն Քամարա ծովակալին այն նաւախումբը, որ ճամբուն վրայ կը յապաղի, կը տնտնայ չատ հեռաւոր նպատակի մը համար ուր անշուշտ ժամանակին չպիտի հասնի, և քանի մը առանձին մնացած նաւեր, թերակղզիին նաւահանգիստներուն մէջ։

Ահա թէ ինչո՛ւ անդարմանելի հարուած մըն է Սանթիակոյի առումը։ Միայն քաղաք մը չէ որ թշնամիին ձեռքը կ'ինկնայ, Սպանիոյ նաւային զօրութիւնն է որ ոչ ևս է։ Եթէ քաջութիւնը, ճարտարութիւնը, սրտի և մտքի յատկութիւնները կարենային փրկել Սէրվէրա ծովակալը, իր սպաները, նաւաղները, անշուշտ յուլիս 3ի օրը չպիտի տեսներ ովկիանոսին ջուրերուն կարկատուիլը երկրորդ Աքտաթոյէն վրայ։

ԽԱԴԱՂՈՒԹԻՒՆ (?)

Լոնտոնէն կը գրեն Բէլլէր Լոյսի. Պատերազմին մօտաւոր վախանի մը յայտերը կը շեշտուին, վասն զի ամերիկեան շըրջանակներու մէջ արդէն խաղաղութեան վրայ կը խօսուի։ Ամերիկա տրամադիր է զինադադար մը շնորհել, եթէ Սպանիա խնդրէ զայն։

ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Մադրիտէն կը գրեն Ֆրանսական թերթի մը յունիս 30 թուով. Կերեւայ թէ սպանիական կառավարութիւնը որոշած է հաշտութիւն ընել, ի՛նչ որ ալ ըլլայ, կարեւոր պարտութիւն մը կրելուն ալ (ինչպէս Սանթիակոյի առումը կամ Ամերիկացւոց կողմէ նաւահանգստի մը ռմբակոծութիւնը)։ Ամէն մարդ համոզուած է թէ Բուսան ձեռքէ գացած է, բայց տակաւին յոյս ունին թէ Փիլիպպեան կղզիները պիտի պահեն, ասոր համար է որ կառավարութիւնը հրաման տուաւ Աւկուսթի զօրավարին՝ ապատմաներուն շնորհել հարկ եղած բարեխորհրդութիւնները. բայց ոչ թէ միայն զօրավարը չի կրնար բանակցիլ ապատմաներու հետ, որովհետեւ փակուած է Մանիլայի պարիսպներուն մէջ, այլ իր խօսքին ալ հաւատացող չի կայ։ Հեռագիրը իմացուց թէ Ամերիկացիք որոշած են գալ ռմբակոծել սպանիական նաւահանգիստները, և շատ դիւրին գործութիւն մըն է այս, վասն զի այդ նաւահանգիստներուն մեծագոյն մասը գրեթէ անպաշտպան են. Ամերիա (40,000 բնակիչ) բնաւ ոևէ ամրոց չունի և ծովուն ճիշդ եզերքն է. Ալիգանթէ (35,000) միևնոյն պարագաներուն մէջ կը գտնուի. Վալենսիա պաշտպանուած չէ, բայց ծովեզերքէն քիչ մը հեռու է. Պարչելոնա (300,000) քանի մը ամրոցներ ունի, բայց չի կարծուիր որ ռմբակոծութեան դիմանայ։ Հիսպանական նաւահանգիստներն ալ գրեթէ միևնոյն կացութեան մէջ են։

Երկկ (յունիս 29) գուշակուած նախարարական ժողովին մէջ, որոշուեցաւ որ Սէրվէրա ծովակալը Սանթիակոյէն դուրս պիտի ելլէ կարելի եղածին չափ շուտ։ Ծովային գործոց նախարարը ուզեց այս որոշման հակառակիլ, բայց Պ. Կամազո պնդեց, և գործադրութեան համար հրամաններ տրուեցան։ Պանքօ զօրավար՝ որուն կարծիքը հարցուած էր, տիպարեցաւ հաւանիլ նախարարութեան որոշման։

Ուրեմն նաւախումբը Սանթիակոյէն դուրս պիտի ելլէ, եթէ կարենայ, վասն զի ծովակալ Սէրվէրա իր թնդանօթները և գրեթէ բոլոր մարդիկը քաղաքին պահպանութեան համար ցամաք հանած ըլլալով, կրնայ պատահիլ որ Ամերիկացիք հարկ եղած միջոցը չի տան։ Սէրվէրա ծովակալը հարցուցեր է կառավարութեան թէ ի՞նչ պիտի ընէր իր նաւերը՝ եթէ չի կրնար դիմադրել. «Ամերիկացիները՞ուն յանձնէր զանոնք թէ օդը հաներ։» Իրեն պատասխանուեցաւ թէ, ի՞նչ որ ալ ըլլայ, Սանթիակոյի ծովախորշին դուրս պէտք է ելլէ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ

Սպանիական կառավարութիւնը յուլիս 14էն սկսեալ 2½ % պատերազմական մաքս հաստատեց Սպանիայէն Ֆրանսա արտածուած ապրանքներուն վրայ։ Այս մաքսը հաստատուած է ապրանքներուն մերձաւոր արժէքին վրայ։ Այս որոշումը մեծ յուզում յառաջ բերաւ Սպանիոյ մէջ քնակող Ֆրանսացի վաճառականներուն վրայ։

ՍԷՐՎԷՐԱ ՆԱԻԱՏՈՐՄԻՆ ՓՃԱՑՈՒՄԸ

Նիւ-Եորք Հերըլտ հետեւեալ մանրամասնութիւնները կու տայ սպանիական նաւատորմին փճացման վրայ.

Կիրակի առաւօտ, երբ Սէմբսըն ծովակալ Մորրօ ամրոցին առջեւէն կը հեռանար, Սպանիացիները Ակուատորէսէն դուրս հանելու համար, և Ակուատորէսի անցքին առջեւ իր նաւերը կը շարէր, Սէրվէրա ծովակալ յանկարծ դուրս կ'ելլէր Նրբանցքէն, իր նաւերուն պարզ կարգը պահելով։ Սպանիական նաւերը իրարու ետեւէ անցան Մէրիմոյի մնացորդներուն վրայէն։ Առաջին անգամ դուրս ելաւ Բրէոնոպոլ-Բոլոն ծովակալ-նաւը շրջելինչ։ Քանի մը վայրկեանի մէջ ամերիկեան նաւերը իրար անցան։ Սէմբսըն ծովակալին տուած նշաններուն վրայ՝ Ինդիանա սպանիական ծովակալ-նաւուն առջեւը վազեց։ Այս վերջինը կրակ ըրաւ 11 բթաչափ տրամագիծ ունեցող թնդանօթով մը։ Ռումբը ծովը ինկաւ Ինդիանայի նաւառաջքին մօտ, և ամերիկեան զրահաւորը ծածկուեցաւ ջուրի ահագին զանգուածով մը։ Այն ատեն Ինդիանա պատասխանեց իր 13 բթաչափ թնդանօթներով, և վայրկեան մը վերջ իր բոլոր թնդանօթները կ'որոտային։ Ռումբ մը ինկաւ սպանիական նաւուն կամուրջին վրայ։ Սէրվէրա ծովակալ Ինդիանան անցնելով, իր նաւուն եզերքը դարձուց կողին վրայ գտնուած թնդանօթներով կրակ ընելու համար։ Բայց արդէն նոյն միջոցին Այոյա և Թէխաս զրահաւորները կռուին մասնակցած էին, մինչդեռ Ինդիանա նըրբանցքին կը մօտենար, ուր կ'երեւար Ալֆրոնէք Օէոնէնոյ և դէպի արեւմուտք կը սուրար։ Սէրվէրա ծովակալ յաջողեցաւ թշնամի գիծերուն մէջէն անցնիլ։ Այն ատեն Օրէկոն և Մասսաչուսէթ սկսան սպանիական ծովակալ-նաւուն ետեւէն խնայ, մինչդեռ Պրուէլէն, Թէխաս և Այոյա օգնութեան գային Ինդիանայի, որ առանց Մորրօ ամրոցէն եկած կրակին կարեւորութիւն տալու, Ալֆրոնէք Օէոնէնոյի ետեւէն ինկած էր։ Այս պահուս Նրբանցքէն դուրս կ'ելլէր Վէսթոն, շրջելինդ դէպ արեւմուտք ուղղուելով և առաջկողմի թնդանօթներովը կրակ ընելով։ Իր ետեւէն կու գային երկու Թորբիլհալածները, Ֆո-բոր և Պլոտոն։ Այոյան կ'օգնէ Ինդիանայի, և քիչ յետոյ այս վերջինը Վիսքայոյի ետեւէն կ'ընայ։ Այն ատեն կուիւը փոխադրուեցաւ դէպի արեւմուտք։ Ամերիկացիք թողուցին որ Սպանիացիք քսան վայրկեան հեռանան Մորրօ ամրոցէն, մարտկոցներուն պաշտպանութենէն զիրենք զրկելու համար։ Մուխը արգելք կ'ըլլար Շի ծովակալին նշաններուն, որ կ'ընէր Պրուէլէնի մէջէն։ Կրակը ընդհանրացաւ բոլոր դիծի վրայ։ 45 վայրկեան վերջ յայտնի եղաւ որ քանի մը սպանիական թնդանօթներ աւերուած էին։ Սէրվէրայի Բրէոնոպոլ Բոլոնը արևմուտք կերթար, և եզերքին մօտերէն իրեն կը հետեւէին Օէոնէնոյ և Վիսքայա։

Ամերիկեան ռումբերը անդադար կը ճարձատէին սպանիական նաւերուն վրայ, որ յաջոյն կը բռնէին, բայց կրակը շուտով կը մարէին։ Սպանիական թնդանօթներն ալ իրենց գործը կը շարունակէին։ Միւս կողմէն գնդակներու հեղեղ մը ջուրին մէջ կը թափէր Այոյայի և Ինդիանայի շուրջը։ Երբ թորբիլհալածները նրբանցքէն դուրս ելան, Բոլոնը անոնց վրայ յարձակեցաւ։ Փորձեցին թորբիլներ արձակել Ինդիանայի դէմ, բայց զրահաւորին ռումբերէն մաղուելով՝ ուզեցին դարձեալ նաւահանգիստը երթալ։ Անոնցմէ մին, բոլորովին բոցերու մէջ, իր դրօշը յանձնեց ամերիկացիներուն։ Միւսը ինքզինքը ծովեզերք նետեց և օդը ելաւ, երբ իր նաւազները ցամաք ելան։ Ժամը 10¼ին Վիսքայոյա իր դրօշը կը յանձնէր և Ալֆրոնէք-Օէոնէնոյ, բոցերու մէջ թաղուած, ինքզինքը եզերք կը նետէր։ Այն ատեն Այոյա, Ինդիանա և Թէխաս կրակը դադրեցուցին, մինչդեռ Մասսաչուսէթ, Օրէկոն և Պրուէլէն, Բրէոնոպոլ-Բոլոնի ետեւէն ինկած էին։ Այս վերջինը տակաւին ամերիկացիներուն դէմ կը կռուէր, բայց իր թնդանօթները աղէկ չէին կատարեր իրենց պաշտօնը։ Վերջապէս գնաց քարաժայռի մը զարնուեցաւ առաջկողմէն։ Նաւէն դուրս ելան թանձր ծուխ մը և բոցեր։ Ամերիկացիք կրակը դադրեցնելով, փութացին ողջ մնացողները ազատել։ Այն ատեն էր որ Սէրվէրա ծովակալ գերի բռնուելով Կլոսէսթրի մէջ տարուեցաւ։ Ծովակալը արտասուագին աչքերով իր թուրը յանձնեց այդ նաւուն հրամանատարին։ Ամերիկեան սպաները Սէրվէրայի ձեռքը սեղմեցին, շնորհաւորեցին զինքը իր քաջութեան համար, և մասնաւոր սենեակ մը դրին անոր տրամադրութեան տակ։

Իվէնկ Ճըրնալ կ'ըսէ թէ Սէրվէրա ծովակալ իր դուրս ելելը պատճառաբանեց, ըսելով թէ նախամեծար համարած էր բաց ծովի վրայ ճակատամարտ մղելով խնայ, քան բռնուիլ մեկ թակարդի մը մէջ։

ԳԱՂԹԱԳԻՆ ԲԱՆԱԿԸ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԷՋ.

—Նոր նախարարութիւնը իր յայտարարութեան մէջ գաղթային բանակի մը կազմակերպութիւնը չնատագրուած էր։ Ֆրանսական թերթերը շատ զոհ են Պ. Պոլսոնի դահլիճին առաջարկած այս բարեկարգութենէն, որուն վրայ, կ'ըսէ Թան, համաձայն են ոչ միայն բոլոր հանրապետականները, այլ նաև բոլոր հայրենասէրները։ 1882էն ի վեր, կը շարունակէ Բարիզի թերթը, այս խնդիրը մէջտեղ դըրուած է, վասն զի յայտնի է թէ թանքիի նուաճումը այնքան քանդագտութիւններ և վիճաբանութիւններ չպիտի յարուցանէր, եթէ շարժման մէջ դրած ըլլար միայն գաղթային բանակ մը, կազմակերպուած այդ տեսակ գործողութիւններ կատարելու նպատակով։ Այսպէս ալ, եթէ փոխանակ մայր հայրենիքին զանազան զօրաբանակներէն փոխ առնուած գունդեր Մատակաքար զրկելու, այդ արշաւանքը ըլլար միմիայն գաղթային ուժերով, որոնք վարժուած ըլլան նմանօրինակ պայմաններու մէջ գործելու, հարկ եղած գործիքներով և այդ գաւառներուն կլիմային վարժուած, տարակոյս չի կայ որ աւելի շուտով կրնայինք մեր նպատակին հասնիլ, դրամի և մարդու նուազ զոհողութիւններով։ Այս երկու փորձառութիւնները (Թունքին և Մատակաքար) և ուրիշներ կը ցուցնեն թէ ո՛ր ատենան անհրաժեշտ է այս բարենորոգումը, որով միայն կրնանք ապահովել մեր ընդարձակ գաղթային կայսրութեան պաշտպանութիւնը։ Հանրային կարծիքն ալ այս բարենորոգումը կը պահանջէ։ Քաջասիրտ և ձեռներէց Ֆրանսացիներ այս նկատմամբ բեղնաւոր շարժում մը ըրին, որոնց գլխաւորն է կապիտէն Պոնվալօ։ Այս վերջինը Սորպոնի մէջ իր վերջին բանախօսութեամբ թուանշաններով ցոյց տուաւ թէ գաղթային բանակի մը բացակայութիւնը ո՛րչափ ցնաներ կը պատճառէ մեզի։ Ակնարկելով գրքի մը, զոր երկու ծովային բժիշկներ գրած են, յիշեցուց թէ Մատակասքարի պատերազմին ատեն արշաւող բանակը տասը ամուսան մէջ այնչափ մարդ կորսնցուց, համեմատութիւնները պահելով հանդերձ, որքան Մէքսիքայի պատերազմը հինգ տարուան մէջ։ Մինչդեռ մեր զինուորները Մեքսիքայի մէջ ստիպուած էին կռուիլ ահռելի կլիմայի մը դէմ, տաք երկիրներու սարսափելի ջերմին դէմ, և ասկէց զատ անողոք և լաւ զինուած թշնամի մը դէմ։ Եթէ համեմատութեան եզր առնենք Աշնանիներու (Ափրիկէ) դէմ մղուած պատերազմը, հիւանդութեան պատճառաւ մեռածներուն թիւը անգլիական բանակին մէջ եղած էր 60էն 1։ 1885ի ֆրանսական արշաւանքին՝ 20էն 1 եղած էր, 1895ին մինչեւ իսկ 3էն 1։ Ծամքային և ծովային բանակը կազմող 12850 զինուորներէն 4,189 մեռան, գրեթէ երրորդ մասը, կամ աւելի ճշգիւ 1,000էն 325ը։ Ծամքային զինուորներուն մէջ 1,000էն 356 մեռան, ծովային զինուորներուն մէջ՝ 1,000էն 237։ Ընդհանրապէս Ընկերութեան կղզիին կամաւորներէն, Մարկաշ վաշտէն և Հաուսա վաշտէն կազմուած գաղթային բանակը 309 մահ ունեցաւ, հազիւ 15%, և ասիկա ապացոյց մըն է թէ բնիկ վաշտերը՝ որոնց սպաները եւրոպացի են, ամէնէն աւելի կը դիմանան գաղթային արշաւանքներուն մէջ։ Մանչի միւս կողմն մեր դրացիները երկար ատենէ ի վեր գիտեն այս կէտը։ Ուստի հոգ կը տանին կարելի եղածին չափ բնիկ տարրը փոխանցել եւրոպական տարրին։ Բացարձակ սկզբունք մըն է այս իրենց մէջ, և իրենց ամէնէն մեծ արշաւանքներուն, ինչպէս Հաւկշատանի արշաւանքին մէջ, որ 12000 հոգիէ կը բաղկանար, անոնց երկու երրորդը Հնդկաստանի զինուորներ էին (Ոմպայի գաւառէն)։ Կապրիկլ Պոնվալօ յետոյ կրեսէի մէջ գտնուող մեր զօրագունդին անցնելով, կը ցուցնէ թէ հիւանդներուն և մեռածներուն թիւը Անգլիացիներու թուէն աւելի է, երբ այս վերջինները Հաւկշատանի մէջ կը կռուէին 1868-1869ին։ 1897ին մեր 1200 զինուորներէն 27 մեռան և 450ը հայրենիք ճամբուեցան։ Այս թիւերը համեմատելիք Հաւկշատանի անգլիական արշաւանքին թիւերուն հետ, և պիտի տեսնէք որ Կրետէի մէջ ֆրանսական զօրագունդ մը տարին 1200էն 27 մարդ կը կորսնցնէ, մինչդեռ անգլիական զօրագունդը ամբողջ արշաւանքին մէջոցին 1200էն 3 հոգի միայն կորսնցուց։ Գալով հիւանդներուն, Անգլիացիք քիչ մը աւելի ունեցան հապէչական ամբողջ արշաւանքին, այսինքն 1200էն 450 հոգի, կամ 37%։ և աւելի։ 1898ին անոնց առողջական վիճակը աւելի վատթարացած է։ Կապրիկլ Պոնվալօ կը հետեւցնէ թէ պէտք է անմիջապէս մանաւոր բանակ մը ստեղծել որ մեր գաղթականութեանց ստացումը և պահպանութիւնը ապահովէ մեզի։ Նոր դահլիճը աւելի եռանդով և յարատեւութեամբ ինքզինքը պիտի նուիրէ այս գործին։ Ազգային փրկութեան այս գործին համար ամէնուն օժանդակութեան պէտք ունի։»

ԻՏԱԼԻԱ. ԵՒ ՍԵՒ ԼԵՌ.—Մոնթոպոպ կ'ըսէ թէ Սև Լերան Նիքոլա իշխանը մասնաւոր պատուիրակի մը միջոցաւ Հռոմ զրկեց իր ինքնագիր մէկ նամակը Իտալիոյ Ումպերթօ թագաւորին ուղղուած,

ՌՈՒՍԻԱ ԶԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ.—Շանկայէն կը հեռագրեն (անգլիական աղբիւր) Լիաօ-Թունկի ծովախորշին խորը գըտնուած Նիու-Զուանկ գաւառակին շինացի կալուածատէրներուն, որպէս զի իրենց հողերը Ռուսներուն ծախեն, այս վերջիններուն առաջարկած գնովը։

Ռուսները քարէ մը կը շինեն Նիու-Զուանկի առջև, որպէս զի դիւրաւ փոխադրուին նիւթերը ա՛յն երկաթուղիին, որ այդ կայարանը պիտի միացնէ մէկ կողմէ Բորթ-Արթուրի, և միւս կողմէն Ռիրինի հետ։

ԵՐԿԿԻՆ ՔԱՀԱՆԱՆ.—Քանը հինգ տարեկան անգլիացի երէց մը, Արթըր Մորտանթ Հէյլ, որ ամբաստանուած էր երկու կին գործածելուն համար, հինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուեցաւ Կրուէսթերի եղեռնադատարանէն։

Հետաքրքրաշարժ միջադէպ մը պատահեցաւ վճիռը հաղորդուելու պահուն։ Մաթիու դատաւորը, անգլիացի բոլոր դատաւորներուն սովորութեան համեմատ վճիռը արտասանելէն առաջ ճառ մը խօսեցաւ, և երբ կ'ըսէր ամբաստանեալին. «Նկատի առնելով ունեցած դիրքդ, նկարագիրդ, ուրիշէ մը աւելի յանցաւոր ես...» Արթըր Հէյլ ոտքի ելելով ընդմիջեց դատաւորը և անոր յիշեցուց թէ թագուհին բոլոր հպատակները օրէնքին առջեւ հաւասար են։ Դատաւորը ըսածին վրայ չպնդեց։

ԶԳՈՒՇՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍ ՄԸ.— Ինչպէս ակէց առաջ գրեցինք, Տր. Քոլինս եօթն ամուսան պատժական ծառայութեան դատապարտուեցաւ Տիկին Ուզիչլլի վրայ վիժման գործողութիւն կատարելով անոր մահուան պատճառ եղած ըլլալուն համար։

Կրանթամ դատաւոր իր վճիռը արտասանելու ատեն, խստիւ պախարակեց նաև մեռեալ կնոջ ընթացքը.

«Տիկին Ուզիչլլի այսօր կը գտնուի ուրիշ դատաւորի մը առջեւ. այսպէս չեմ կրնար անոր դէմ արտասանել այն պատիժը որուն արժանի էր, և զոր պիտի ընտրէի ամենէն խիստ պատիժներէն։ Երբեմն կը դատենք կիներ՝ որ միևնոյն ոճիրը գործած են, և որոնց մասին չենք կրնար անկեղծօրէն ցաւ չյայտնել։ Այդ եղկելիները յանցանքը կը գործեն և յետոյ իրենց չքաւորութեան պատճառաւ մայրութեան պարտաւորութիւններէն կը թերանան։ Բայց պէտք չէ բնաւ մեղքնանք այն կիները, որ հարստաւ և երջանիկ ըլլալով, իրենց պաշտօնը ոչ ուրախութեամբ կամ պնդասիրութեամբ։»

ԱՑՍՕՐՈՒԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԷՆ

ՅԱՄԱՔԱՑԻՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Սէմբսըն ծովակալին յաղթութիւնը ծովախորշը Ամերիկացւոց ձեռքը յանձնած ըլլալով, Շէֆիթը զօրավարին դիրքը փոխուեցաւ, մինչդեռ ժամանակ մը վատնուած էր։ Ամերիկացիք փոխանակ դէպի եզերքին բլուրները քաշուելու, ինչպէս որոշած էին, դարձեալ տէր եղան գրաւուած դիրքերուն, քանի որ Սանթիակոյի պաշտպանները ահագին ուժէ մը զրկուեցան Սէրվէրայի փճացմամբը։

Շէֆիթը զօրավարը հեռագրեց. Բոլորովին պաշարեցի քաղաքը ծովախորշէն սկսեալ մինչեւ հիւսիս, մինչեւ նաեւ հարաւային կէտ մը Սան-Ժուան գետին վրայ։ Թշնամին կը բռնէ դիրք մը գետարերանին արեւմուտքէն մինչեւ երկաթուղին և քաղաքը։»

Մայիս զօրավար հեռագրեց թէ ի մօտոյ ստուար գունդերով իրեն օգնութեան պիտի գայ։

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆ ԿՂԶԻՆԵՐԸ

Մանիլայէն կը հեռագրուի յուլիս 3 թուով թէ ամերիկեան զօրքերը Քալիթէի ցամաքը ելելով, պարանոցին վրայ բանակ յարդարած են։ Ապատամարները Մանիլայի պաշարման գօտին կը նեղցնեն, Ամերիկացիներուն հետ յարձակում ընելու համար։ Ռ—լլոս սպանիական մարտանաւին նախորդ հրամանատարը Մալթէի ամրոցը կը պաշտպանէ 300 նաւազներով։ Տակուբան միւս Սպանիացիներուն ձեռքը կը գտնուի, և շրջակայ երկիրն ալ ապստամբները բռնած են։ Սպանիացիք հինգհատակ ըրին բուսարանական նշանաւոր պարտէզը։ Սպանիացիք ութը մլոն արեւելքէն կը գրաւեն Ջրուղիին դիկգակը։ Այս գծին վրայ զանազան յարձակումներ կ'ըլլան։ Դեռնին մանուածատատ խորուրդոտութիւնները կացութիւնը ալ աւելի կը դժուարացնեն։ Ամերիկացիք գերի բռնեցին Լէյտէ թենդանօթակիրը որ կը ջանար Մանիլա մտնել։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՆԻՒ ԵՈՐՔ 7 Յուլիս.—Շէֆիթը զօրավարը հեռագրեց կառավարութեան թէ Սէմբսըն ծովակալը կը մերժէ Սանթիակոյի նաւահանգիստը մտնել ու քաղաքը ռըմբակոծել, եթէ ծովային նախարարութենէն ուղղակի հրաման մը չըստանայ։

—Քինկսթոնէն Հէրըլտ կը հեռագրեն թէ Բանտս զօրավարը վիրաւորուած է Տոս Բալնոսի մէջ տեղի ունեցած կռուի մը մէջ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Լիսնարէս զօրավարը հակառակ իր ստացած վէրքերուն, ձեռք առաւ նորէն Սանթիակոյի զօրքերուն հրամանատարութիւնը։

—Պանքօ մարաջախտ դրամ ուզեց կառավարութենէն։

Արտաքին գործոց նախարարութիւնը օտար տէրութիւններէ ցաւակցական հեռագիրներ ստացաւ։

Կառավարութիւնը վախնալով որ Մատրիտի մէջ խռովութիւն կը ծագի, հրամայեց որ զինուորները պատրաստ ըլլան։ Սակայն քաղաքը անդորր է հիմա։ Լրագիրները կը հաստատեն այն լուրը թէ կառավարութիւնը պիտի չարունակէ պատերազմը։

Ծովային նախարար Պ. Օնոն Քամարայի նաւատորմին Սպանիա դառնալու լուրը կը հերքէ։

ՎԱՇԻՆԹՕՆ.—Շէֆիթը զօրավարէն հեռագիր մը, յուլիս 5 թուականով, կիմացնէ թէ սպանիական Բէյնա Մէրսէդէս յածաւորակը. որ Սէրվէրայի նաւատորմին վերջին մնացորդն է, յուլիս 4ի գիշերը խորտակուեցաւ, երբ կը փորձէր փախչիլ Սանթիակոյի նաւահանգիստէն։

—Շէֆիթը զօրավար կը հեռագրէ թէ հիւանդանոցներուն մէջ բազմաթիւ հիւանդներ կան, բայց ոչ ոք բռնուած է դեղին տենդէն։

—Ծովային նախարար Պ. Լոնկ հեռագրեց Սէմբսըն ծովակալին որ Ուոթսըն ծովակալին նաւատորմը սանմիգապէս ճամբայ ելլայ դէպ ի Սպանիա։

—Քրէսթոպոլ Քոլոն ծովակալ-նաւը, որ Սանթիակոյի վերջին կռուին ծովզերքին մօտ խրած էր, Կուանթանամօ տարուեցաւ։ 18 Սպանիացի սպաներ կը գտնուէին նաւին մէջ։

Սանթիակոյի յարձակումը յետաձգուեցաւ։ Կը կարծուի թէ քաղաքը քիչ ատեն

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգ. Պատրիարքարանի վարչական դիւանի տեսուչ Թէլեան Բարթող էֆ. երէկ Պայսլը Հաուզ երթալով, Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ տեղեկութիւն ուզեց թէ Իզմիրի գայթակղելի գործին հեղինակ փախստական Ֆերքինը Ամերիկայի ո՞ր ընկերութենէն նպաստ կ'ընդունէր իր հաստատած որբանոցին ծախքերը հոգալու համար։ Միսիոնարութիւնը պատասխանեց թէ ամերիկեան միսիոնարութեան չրջանակին մէջ Ֆերքին անունով անձ մը երբեք գոյութիւն չունի, և թէ ինչ որ լսած ըլալ կը կարծէր, Ֆերքին իր նպաստները կ'ընդունի եղեր Ընկզմական կոչուած յարանուանութենէ մը։

Տարբեր աղբիւրէ մեր քաղած տեղեկութիւններուն նայելով, ասկէ քանի մը տարի առաջ ամերիկեան մամուլը յայտարարութեամբ մը հրաւիրած էր Ամերիկայի իւրաքանչիւր յարանուանութեան վերաբերող կրօնական հատուածները որ իրենց գոյութիւնը, իրենց ունեցած կրօնական հիմունքները։ Թուով որչափ բլալին, ևայլն, մասնաւոր յայտարարութեամբ մը հրապարակեն. այն ատեն ի մէջ այլ յարանուանութեանց, «Ընկզմական» յարանուանութեան վերաբերողները յայտարարած են թէ իրենք 10 15000 հոգիէ կը բաղկանան, թէ. իրենք անուս երկրագործներ են, սակաւապատ, չափազանց պարզասէր (այնքան պարզասէր որ իրենց զգեստներուն վրայ կոճակ անգամ չեն դներ եղեր) թէ բարեգործութեան համար Իզմիրի մէջ Ֆերքին անուն «եպիսկոպոսի» մը խնամքին ներքեւ որբանոց մը հաստատած են՝ հոն հայ որբեր դաստիարակելու համար որուն ծախքերուն համար տարեկան չուրջ 800 ոսկիի գումար մը կը ղրկեն։

Ֆերքին ինք Հոլանտացի է եղեր և վարպետորդին աչխարհիս ամէնէն պարզ. արտաքին յարաբերութիւն չունեցող, կղզիացեալ, անուս այլ բարի երկրագործ ժողովուրդ մը այսինքն «Ընկզմականները» խաբել յաջողած է։

—Ուսուցչութեան ընտրելեաց քննիչ Ծանձնաժողովը երէկ նախապատրաստական խառն նիստ մը գումարեց, Ուսումնական Խորհրդին հետ, Բերայի Արհեստանոցին մեծ սրահին մէջ, նախագահութեամբ Ծանձնաժողովին անդամ Գեր. Մելքիսեդեկ Արքեպիսկոպոս Մուրատեանցի։

Ուսումնական Խորհուրդի Ատենապետ Տօքթ. Վահրամ էֆ. Թորգոմեան չնորհաւորելէ յետոյ Ծանձնաժողովոյ անդամց պաշտօնն, ըստ օրինի՝ Դիւանի ընտրութիւն կատարուեցաւ գաղտնի քուէարկութեամբ, որ հետեւեալ արդիւնքը ունեցաւ.

Ատենապետ Աւետիս էֆ. Սուրէնեան
Ատենադպիր Մարկոս » Նազարեան

Յետ ընտրութեան Դիւանի, Ծանձնաժողովը խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ իր պաշտօնի կիրառութեան և տեղի ունեցեալ քննութեանց եղանակի մասին։ Յաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ, 3 Յուլիս, ժամ 2ին, Բերայի Արհեստանոցին մէջ։

—Երէկի ուսուցչութեան ընտրելեաց խառն նիստէն յետոյ, Ուսումնական Խորհուրդը առանձին ևս գումարուելով, ի մէջ այլոց զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։

1. Լսելէ յետոյ կրթական տեսչին մէկ տեղեկագիրն ի մասին Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի պաշտօնէից և պատսպարեալց ոմանց մէջ տեղի ունեցած քստմնելի սարքերուն, Խորհուրդի Ատենապետ Տօք. Թորգոմեան էֆ. ստանձնեց՝ ընկերակցութեամբ Ատենադպիր Բէրէստէճեան Պօղոս էֆ.ի՝ անձամբ Ազգ. Հիւանդանոց երթալ և բժշկական քննութեամբ ճշդել իրաց վիճակն և արդիւնքը բերել Խորհուրդի յաջորդ նստին։

2. Կազմական կանոնագրի տրամադրութեան համաձայն՝ վերջնապէս ընտրեց մայրաքաղաքիս ազգային վարժարանաց շրջանաւարտից քննիչ Ծանձնաժողովը, հետեւեալ կերպով.

Տ Յովհաննէս Ա. Քհյ. Մկրեան, Աբեանգինէ էֆ. Արապեան, Դրիգոր Հիմ. Մարգարեան, Կարապետ էֆ. Իւթիճեան, Միհրան էֆ. Տէօքմէճեան, Մկրտիչ էֆ. Կիւմիւշեան, Յովհաննէս էֆ. Մուրատեան, Սիմոն էֆ. Գափամաճեան, Օր. Աղասի Մինէմեան, Օր. Հիւրիւքեար Փալազաշեան։

4. Օրթագիւղի Թաղական Խորհուրդը գիւղին երկսեռ վարժարանաց ներքին պիտոյից գոհացում տրուելու համար վիճակահանութեան մը կազմակերպութեան արտօնութիւն ստանալ խնդրած ըլլալով, Խորհուրդը հաստատեց այդ պէտքը և որոշեց խնդիրը մատուցանել Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հոգածութեան։

—Բալուի կրօն. և Քազ. ժողովները գիւղերու մէջ տեղի ունեցած կարգ մը ապօրէն պակադրութիւններ կը ծանուցանեն և պակադրիր քահանաներուն պատժուիլը կը խնդրեն։ Ս. Պատրիարքը Բալուի առաջն. տեղապահ Տ. Եղնիկ Ծ. վարդապետի ուշադրութեան յանձնեց այս խնդիրը, որ Ամասիոյ մէջ իրեն յանձնուած գործերուն քննութիւնը կատարելով մեկներ է հոնկէ Բալու իր պաշտօնատեղին երթալու համար։

—Ամասիայէն Պատրիարքարան հասած հանրագրութիւն մը գովելով Լատիկ գիւղաքաղաքի Տ. Իգնատիոս քահանային բարեգործ պաշտօնավարութիւնը, խնդրած է որ յիշեալ քահանան Ամասիոյ մէջ քահանայագործէ. միեւնոյն հանրագիրը գանգատ յայտնած է տեղւոյն առաջն. տեղապահ Տ. Նիկողոս վարդապետի անկարողութեանը համար։ Կրօն. Ժողովին նկատողութեան յանձնուեցաւ այս գիրը։

—Պոլսոյ քէօսէրի առաջն. տեղապահ Տ. Վահան վարդապետ գրած է Պատրիարքարան թէ Պոլսոյ քէօսէրի Դաւառային Ընդհ. Ժողովի անդամներէն ոմանք հրաժարած և ուրիշներ վիճակաւ դադրած և տարիներէ ի վեր ընտրութիւն կատարուած չըլլալով, այդ ժողովը գոյութիւն ունենալէ դադրած է, հետեւապէս իրեն դէմ եղած բողոքները անզօր են։ Պանտրմայի Թաղ. Խորհուրդն ալ նոյնիմաստ գրով մը տեղապահին կարծիքը հաստատած է։

Խառն Ժողովին ուշադրութեան յանձնուած են այս կրկին գրութիւնները։

—Կը լսենք թէ Ս. Յակոբայ Որբանոցի տեսուչ Մալաթեան էֆ.—որուն կերքմնաձեւ հաստատագիրը հրատարակած ենք մեր այսօրուան Ա. երեսին մէջ,—հրաժարած է իր պաշտօնէն։

—Գումգաբուի չորս թաղերու Աղքատախնամի Տնօրէն խորհուրդը իր միամեայ չրջանին տեղեկագիրը յղելով հիմնադրաց Ժողովին, հրաժարական մատուցած և նոր ընտրութիւն կատարուիլը խնդրած է. տեղեկագիրը Տնտեսական Խորհրդին քննութեան յանձնուեցաւ։

Գեղջկան չուրջ

ՍԷԼԱՄԼԸՔ

Երէկ, ուրբաթ, մեծ չքով տեղի ունեցաւ Սէլամլըքի արարողութիւնը։ Վեհ. Սուլթանը փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած Համիտիէ մզկիթը գնաց, և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ յետոյ միեւնոյն չքով կայս. Պալաթ վերադարձաւ։

Սէլամլըքի արարողութեան միջոցին մասնաւոր հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէֆ. Ա. քարտուղարին, Ա. թարգմանին և դեսպանատան պաշտօնեաներուն հետ, Սերպիոյ դեսպանատան Ա. թարգմանը և Բ. քարտուղարը, Շուէտ – Նորվէկիոյ դեսպանատան գործակատարը, բժշկական վարժարանին ուսուցիչ գերմանացի Տօքթ. Բիտրը էֆ. և օգնականը, Պուլկարիոյ Սոպրանիէին նախագահ Տօքթ. Եանքալոֆ և կինը, և ուրիշ բազմաթիւ օտարազգիներ։

Ներկաներէն ոմանք Վեհ. Սուլթանին մեծարանքներուն արժանացան սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԿՈՒԹՈՒՄ

Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլրքի արարողութեանէ յետոյ, Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէֆ մասնաւոր արտօնութեամբ և ոչ պաշտօնապէս Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցաւ։

Բ. ԴՈՒՌԸ.—Հինգշաբթի օր Բ. Դուռը, Բարձր Մեծ-Եպարքոսին Նախագահութեամբ արտասովոր նիստ մը գումարեցին Պետական Խորհուրդին նախագահ Սայիտ փաշա, արտաքին և ներքին գործոց և արդարութեան ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարները։

ՄԻՐՈՊԱԶՆԱԿԱՆ աշխատանոցին տնօրէն Տօքթ. Նիգոլի մէկ տեղեկագրին վրայ անանձագոյժ Ատիլ էֆ ի օր Տօքթ. Նիգոլի օգնականն է, դեր հազարապետի աստիճան տրուեցաւ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ կայս. կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրեց կրեսէէն դարձող Ռուսլէց թնդանօթակիրին նեղուցէն անցնելուն։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.—Երկուշաբթի օր կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն մէջ մէկ ամսական պիտի վճարէ Մալիյէն։

ՌՈՒՍ ՆԿԱՐԻԶ Պ. Է. Բէբին Կ. Պոլսոյ ճամբով Պաղեստին պիտի երթայ։ Օրսուսի ապրած տեղերուն մէջ ուսումնասիրութիւններ պիտի ընէ, պատրաստելու համար մեծ պատկեր մը, զոր Բարիզի 1900 ի ցուցահանդէսին պիտի ղրկէ,

ԿԵՂԾ ՊԱՆՔՐՈՄՄՆԵՐ.— Մանիֆէստ կըսէ թէ կեղծ պանքրոմմներ չրջաբերութեան հանող մէկ քանի օտարազգիները մօտ օրէն դատարանի առջև պիտի հանուին։

ՍԸՐ ԱՇՄԷՏ ՊԱՐԹԷԼԷԹ, Անգլիոյ խորհրդարանին անդամ, մօտ օրերս Պոլիս կը սպասուի։

ԱՐՄՏԻԹԻ գինը Ռուսիոյ մէջ 60 կոպէկ իջած է նորէն։

Է. ՁՕՐԱԲԱՆԱԿԻՆ նորընտիր հրամանատար Ապտուլլահ փաշա անցած ուրբաթ իր սպայակոյտովը Հոռէյտա հասաւ։

ՀԱՄԻՏԻԵԷ ԳԻՒՂ.— Լիւլէ Պուրկազի մէջ 89 տնուոր իսլամ գաղթականներու կազմած գիւղը Համիտիէ կոչուեցաւ։

ԿԱՅՍ. ԹԻՆԱՊԱՀ Վէհկի փաշա և հարիւրապետ Ֆարուգ պէյ երէկ գիւղերերկաթուղիով Սելանիկ գացին։

ԲԱՎԱԼԿՕՅԻ ՄԱՐՍԱՏԱՆ ամբարանոցը նեղ գալով, ապրանքները օրերով մաքսատունը մէջ կը մնան, որով ապրանքի տէրերը մեծապէս կենթարկուին։

Աւստրիական դեսպանատունը խնդրեց արտաքին գործոց նախարարութենէն որ այս մասին տեսչութիւն մը ըլլայ։

ԳԱՐԱՍԻՒ պորսատի հանքին տէրերուն և երկրագործութեան, հանքերու և նայագործէ. միեւնոյն հանրագիրը գանգատ յայտնած է տեղւոյն առաջն. տեղապահ Տ. Նիկողոս վարդապետի անկարողութեանը համար։ Կրօն. Ժողովին նկատողութեան յանձնուեցաւ այս գիրը։

—Պոլսոյ քէօսէրի առաջն. տեղապահ Տ. Վահան վարդապետ գրած է Պատրիարքարան թէ Պոլսոյ քէօսէրի Դաւառային Ընդհ. Ժողովի անդամներէն ոմանք հրաժարած և ուրիշներ վիճակաւ դադրած և տարիներէ ի վեր ընտրութիւն կատարուած չըլլալով, այդ ժողովը գոյութիւն ունենալէ դադրած է, հետեւապէս իրեն դէմ եղած բողոքները անզօր են։ Պանտրմայի Թաղ. Խորհուրդն ալ նոյնիմաստ գրով մը տեղապահին կարծիքը հաստատած է։

Խառն Ժողովին ուշադրութեան յանձնուած են այս կրկին գրութիւնները։

—Կը լսենք թէ Ս. Յակոբայ Որբանոցի տեսուչ Մալաթեան էֆ.—որուն կերքմնաձեւ հաստատագիրը հրատարակած ենք մեր այսօրուան Ա. երեսին մէջ,—հրաժարած է իր պաշտօնէն։

—Գումգաբուի չորս թաղերու Աղքատախնամի Տնօրէն խորհուրդը իր միամեայ չրջանին տեղեկագիրը յղելով հիմնադրաց Ժողովին, հրաժարական մատուցած և նոր ընտրութիւն կատարուիլը խնդրած է. տեղեկագիրը Տնտեսական Խորհրդին քննութեան յանձնուեցաւ։

Միջոցին չուրջ

ՍԷԼԱՄԼԸՔ

Երէկ, ուրբաթ, մեծ չքով տեղի ունեցաւ Սէլամլրքի արարողութիւնը։ Վեհ. Սուլթանը փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած Համիտիէ մզկիթը գնաց, և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ յետոյ միեւնոյն չքով կայս. Պալաթ վերադարձաւ։

Սէլամլրքի արարողութեան միջոցին մասնաւոր հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէֆ. Ա. քարտուղարին, Ա. թարգմանին և դեսպանատան պաշտօնեաներուն հետ, Սերպիոյ դեսպանատան Ա. թարգմանը և Բ. քարտուղարը, Շուէտ – Նորվէկիոյ դեսպանատան գործակատարը, բժշկական վարժարանին ուսուցիչ գերմանացի Տօքթ. Բիտրը էֆ. և օգնականը, Պուլկարիոյ Սոպրանիէին նախագահ Տօքթ. Եանքալոֆ և կինը, և ուրիշ բազմաթիւ օտարազգիներ։

Ներկաներէն ոմանք Վեհ. Սուլթանին մեծարանքներուն արժանացան սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԿՈՒԹՈՒՄ

Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլրքի արարողութեանէ յետոյ, Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէֆ մասնաւոր արտօնութեամբ և ոչ պաշտօնապէս Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցաւ։

Բ. ԴՈՒՌԸ.—Հինգշաբթի օր Բ. Դուռը, Բարձր Մեծ-Եպարքոսին Նախագահութեամբ արտասովոր նիստ մը գումարեցին Պետական Խորհուրդին նախագահ Սայիտ փաշա, արտաքին և ներքին գործոց և արդարութեան ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարները։

ՄԻՐՈՊԱԶՆԱԿԱՆ աշխատանոցին տնօրէն Տօքթ. Նիգոլի մէկ տեղեկագրին վրայ անանձագոյժ Ատիլ էֆ ի օր Տօքթ. Նիգոլի օգնականն է, դեր հազարապետի աստիճան տրուեցաւ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ կայս. կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրեց կրեսէէն դարձող Ռուսլէց թնդանօթակիրին նեղուցէն անցնելուն։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.—Երկուշաբթի օր կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն մէջ մէկ ամսական պիտի վճարէ Մալիյէն։

ՌՈՒՍ ՆԿԱՐԻԶ Պ. Է. Բէբին Կ. Պոլսոյ ճամբով Պաղեստին պիտի երթայ։ Օրսուսի ապրած տեղերուն մէջ ուսումնասիրութիւններ պիտի ընէ, պատրաստելու համար մեծ պատկեր մը, զոր Բարիզի 1900 ի ցուցահանդէսին պիտի ղրկէ,

ԿԵՂԾ ՊԱՆՔՐՈՄՄՆԵՐ.— Մանիֆէստ կըսէ թէ կեղծ պանքրոմմներ չրջաբերութեան հանող մէկ քանի օտարազգիները մօտ օրէն դատարանի առջև պիտի հանուին։

ՍԸՐ ԱՇՄԷՏ ՊԱՐԹԷԼԷԹ, Անգլիոյ խորհրդարանին անդամ, մօտ օրերս Պոլիս կը սպասուի։

ԱՐՄՏԻԹԻ գինը Ռուսիոյ մէջ 60 կոպէկ իջած է նորէն։

Է. ՁՕՐԱԲԱՆԱԿԻՆ նորընտիր հրամանատար Ապտուլլահ փաշա անցած ուրբաթ իր սպայակոյտովը Հոռէյտա հասաւ։

ՀԱՄԻՏԻԵԷ ԳԻՒՂ.— Լիւլէ Պուրկազի մէջ 89 տնուոր իսլամ գաղթականներու կազմած գիւղը Համիտիէ կոչուեցաւ։

ԿԱՅՍ. ԹԻՆԱՊԱՀ Վէհկի փաշա և հարիւրապետ Ֆարուգ պէյ երէկ գիւղերերկաթուղիով Սելանիկ գացին։

ԲԱՎԱԼԿՕՅԻ ՄԱՐՍԱՏԱՆ ամբարանոցը նեղ գալով, ապրանքները օրերով մաքսատունը մէջ կը մնան, որով ապրանքի տէրերը մեծապէս կենթարկուին։

Աւստրիական դեսպանատունը խնդրեց արտաքին գործոց նախարարութենէն որ այս մասին տեսչութիւն մը ըլլայ։

ԳԱՐԱՍԻՒ պորսատի հանքին տէրերուն և երկրագործութեան, հանքերու և անտառներու նախարարութեան միջև տուրքերու գանձման առթիւ ծագած դատը՝ առեւտրական դատարանին առ. ջեւ պիտի տեսնուի։

ՆՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ՄԸ.—Կայս. Իրատէ մը արտօնեց Ալայիէի մէջ հիւանդանոցի մը հաստատութիւնը։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ.— Վեհ. Սուլթանը ցաւակցութեան հեռագիր մը ուղղեց Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահին, Պո–ըլոնէը չոգեւոր աղէտին առթիւ։

ԷՍՆԱՖ ԹԷՁԲԷՐԷՍԻ.—Պոլսոյ և չըրջականներու մէջ գտնուող ջուրի, կպզի, քարափի և թրամվէյի բոլոր ընկերութիւնները օսմ. հպատակ համարուելով բաց ի անոնց վարչական և մասնագէտ պաշտօնեաներէն, միւս բոլոր պաշտօնեաները և գործաւորները պարտաւոր են վճարելու օրինական տուրքերը։ Ուստի քաղաքապետութիւնը բոլոր այդ պաշտօնեաներուն ցանկը ուղեց որպէս զի իրենց ստիճանին համեմատ էսնաֆ Թէզքերէ սիներ բաժնէ անոնց։

ՕՏԱՐ ԴՊՐՈՑՆԵՐ.— Ֆրանսահպատակ Տիկին Ֆուռնիէ Տրապիզոնի մէջ աղջկանց վարժարան մը բանալու արտօնութիւն խնդրած է կուսակալութենէն։ Տիկին Ֆուռնիէի պատրաստած ծրագիրը Կրթական նախարարութեան ղրկուեցաւ, քննելու համար։

ՊՈԼՍՈՑ ԹՐԱՄՎԷՅՆԵՐԸ.— Սապահ կ'ըսէ թէ թրամվէյներուն վարչութիւնը որոշած է յետաձգել շահաբաժիններու վճարումը։ Թուրք թերթը այս գործողութեան մէջ դիտում մը կը տեսնէ, վասնզի եթէ շահաբաժինը չվճարուի, թրամվէյի թուղթերը պիտի իյնան, ձեռքէ պիտի հանուին, և հետեւաբար աժան գիներով պիտի հաւաքուին քանի մը հոգիներու կողմէ, այս մասին Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի։

ԶԱՂՄՈՒՄ.—Զաթալճայի խճաս մէմուրի Թէվֆիկ էֆ. պաշտօնակ եղաւ ուդատը ենթարկուեցաւ իր անկանոն ընթացքին ու իրեն յանձնուած 10 վճառագիրները կորսնցնելուն համար։

—Իզմիրէն մաքսային վերահսկողութեան կը տեղեկացուին թէ Միտիլիի մաքսատան անցարի պաշտօնեաները պոռնկի կառնեն վաճառականներէն։

—Սուլթան Ահմէտի Իւչէր թաղին իմամը նոյն թաղին բնակիչներէն Թահսին էֆ. ի տուն, որ երկրաշարժէն վրան էր, Եուսուֆ աղա անուն մարդու մը ընտիով, 1500 զրշի նպաստ մը առնել տուած էր անոր, իբրեւ երկրաշարժի արկածեալ. Պետական Խորհուրդը խնդիրը իմանալով հարցաքննութեան ենթարկեց այդ իմամը։

ՔԻՍԼԻՆԷՐԻՑԻ ԱՆՏԱՌՆԵՐԸ.—Տեղական թերթ մը կը հերքէ Քէսէնտրէի պետական անտառներուն մեծաքանչ ինն նախորդ ընկերութեան տրուելու լուրը։ Այդ թերթին նայելով անտառները յունիս 18էն սկսեալ աճուրդի պիտի դրուին։

ՀԵՐՔՈՒՄ.—Մոնիդէօ գրած էր թէ անգլիացի և յոյն դրամատէրերու ընկերակցութեամբ Պոլսոյ մէջ չոգեւոր մեծ ընկերութիւն մը պիտի կազմուի։ Եուսուֆ Իզզէտինի թերթ մը կը հերքէ այդ լուրը։

ՊՈԼՍՈՑ Իտալական հիւպատոս Պ. Պարոնէի հիւանդութիւնը հետզհետէ կը ծանրանայ։

«ՊՈՄՊԻ» ֆրանսական պակասանաւը անցած ուրբաթ Սամսոն հասաւ. նաւին հրամանատարը այցելութիւն տուաւ կառավարիչ պէյին, որ յաջորդ օրը փոխադարձ այցելութեան գնաց հրամանատարին։ Պոմպ՝ Տրապիզոն, Պաֆում, Նովորոսիսք, Բէսսարէնէ, Վառնա և Պուրկաս երթալէ յետոյ Պոլիս պիտի դառնայ։

ԱՇՈՒԽԻ ԽՆԴԻՐ.—Էրզրումի մէջ ածուխի մատակարարութիւնը դիւրացնելու համար Բէսմիւրճի պողոտը կոչուած տեղէն մինչև Էսիր գաւառակին անտառները ճամբայ մը բանալու, և նահանգին հանքերը կառավարութեան անունով չահագործելու մասին Անատոլուի նահանգներուն ընդհանուր քնիչ Շուքրի փաշա ծրագիր մը ղրկած է Բ. Դրան։

ԶԷԹԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.—Միտիլիի Մորիէ գիւղին մէջ երկու օսմ. հպատակ յոյներ ձէթի գործարան մը բանալու արտօնութիւն ստացան։

ՏԱՍԱՆՈՐԻՒ ՏՈՒՐՔ.—Կայս. Անձնական գանձին նախարարութեան պաշտօնեաներէն Արթին Զէբի էֆ. և Ֆերիտ պէյ Էտիրնէ գացին արքունի կալուածներուն տասանորդի տուրքերը աճուրդի դնելու համար։

1900ի ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ. — Պերլրի հարուստ վաճառականներէն Սէլիմ Ապտ էֆ. Պոլիս գալով ձեռնհաս իշխանութեան դիմած է Բարիզի ցուցահանդէսին օսմ. բաժնին շինութեանց արտօնութիւնը ստանալու համար։

ԱՇԱՍՈՖԻԱՅԻ Մէտրլէ փողոցին, Ապուտ էֆ.ի փուռը, որ հինցած ըլլալով փանգ կը սպառնար, քաղաքապետութեան հրամանով վար առնուեցաւ։

ՇԵՐԱՄԱՌՈՒՇՈՒԹԻՒՆ.—Ձիսրի Մուսթաֆա-փաշայի մէջ այս տարի մինչև 15 յունիս, 51,000 քիլօ խողակ ծախուեցան։

ՏՕԹԱՌԻՆ ՕԴՍՐ.—Լիտրնէէն կը զրեն թէ քանի մը օրէ ի վեր սարսափելի տաք կընէ. ջերմաչափը արևին մէջ 45 և չուքին մէջ 33 աստիճան կը ցուցնէր։ Անձրեւի նշաններ կը տեսնուին։

ԿԱՌԻՌ ԱՐԿԱԾ.—Սելանիկի մէջ կառք մը պառաւ կին մը կոխուեց. աս տեսնող մարդ մը կառապանին վրայ վազելով դաշոյնը քաշեց և անոր սրտին մխեց. կառապանին կեանքը վտանգի մէջ է. կինը քանի մը ժամ յետոյ մեռաւ։

ԵԼԱՆԵՑԻ ՄԵՏՐԱՊՈԼԻՏԸ Տ. Ղրիդորիոս, որ Բարիզ գացած էր, բժիշկներու խորհուրդով ջերմուկները պիտի երթայ երկամունքի հիւանդութիւնը դարմանելու համար։

ՊՈԼՍՈՑ ԶՈՒՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ տնօրէն Պ. Սելիյէ երէկ կնոջը հետ Բարիզ ուղեւորեցաւ։ Պ. Սելիյէ մեկնելէ առաջ կայսպալատ գնաց իր յարգանքները մատուցանելու Վեհ. Սուլթանին։ Ն. Վեհափառութիւնը Բ. կարգի Օսմանիյէ պատուանշան շնորհեց Պ. Սելիյէի և Բ. Լարգի Շեֆգաթ Տիկին Սելիյէի։

ԱՐԿԱԾ.—Պէօյիւքտէրէ, Սալոմանի ազիւսի գործարանին մէջ Խալիլ անուն գործաւոր մը փուռը իյնալով այրեցաւ։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՄԱՔՍԱՆԵՆԴՈՒԹԻՒՆ. — Այսուհետեւ փախցուած ծխախոտներու համար վճարուած իխպարիյէն բանուած ծխախոտներու գինէն պիտի տրուի։

ՄԱՐԴԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Ռոտոսթոյի Գումպազը գիւղին ծովեզերքէն Պոյապատցի Ալի ուսթա անուն մարդու մը դիակը գտնուեցաւ չորս տեղերէն վիրաւորուած։ Իբրեւ կասկածելի ձերբակալուեցան մանուկվայ Մինաս և խանվէճի Յակոբ, որ առնլիք ունին սպանեալին վրայ։

ԿԱՏՂԱՄ ՇՈՒՆԵՐ.—Իզմիրի մէջ կատղած շունները շատցած են նորէն, կը գէրեն Լ. Հէրլոֆ. Սէրչէ քէօյի մէջ կատղած շուն մը քանի շուն խածաւ և յետոյ թուրք տղայ մը, որ դարմանուելու համար Պոլիս ղրկուեցաւ։ Իրզրլճա գիւղին մէջ ալ բազմաթիւ անձեր և կենդանիներ կատղած շուններու կողմէ խածնուեցան։ Սէվգէի մէջ մարդ մը շունէ մը խածնուելով մեռաւ։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ Թագաւորը կարող նոր չոգենաւը, որ Դալաթիոյ քարափին առջև կեցած է, այսօր կը մեկնի Պոլսէն։ Նոր չոգենաւը առ այժմ պիտի բանի Բէյսթէնէի և Պոլսոյ միջև։

ԼԵՒՈՆ ԱԼԹՈՒՆԵԱՆԻ ՄԱՀԸ

Այսօրուան թուրք թերթերը հետեւեալ կերպով կը պատմեն նախընթաց օր Պէշիքթաշի Թաշլըք կոչուած տեղէն գտնուած անգլուխ դիակի մը դէպքը, զոր համառօտակի գրած էինք երէկ։

Նախընթաց օր ժամը 11ին ատենները Տոլմապաղչէի Պայլըտրմ Եոգուշի եղեռքը, Թաշլըք կոչուած տեղէն մարդու մը դիակը գտնուեցաւ։ Ոստիկանութիւնը իմանալով, անմիջապէս քննութեան ձեռնարկեց և ստուգեց թէ սպանեալը Պէշիքթաշի Եէնիմահալլէ թաղին բնակիչներէն սափրիչ Ալթունեան Խաչիկի 23 տարեկան որդին է, Լեւոն անունով։

Դիակին գլուխը մարմնէն զատուած էր, ձեռքերուն մատները կտրտուած էին, որով հասկցուեցաւ թէ Լեւոն մարդասպանութեան մը զոհ գացած էր։ Հետեւաբար մէկ կողմէն սկսան մարդասպանները փնտռել և միւս կողմէն եղելութիւնը իմաց տուին սպանեալին հօր։ Խեղճ հայրը ճանչցաւ իր որդին հագուստէն, ճերմակեղէններուն վրայ գտնուած սկզբնատառերէն և մարմնին վրայի նշաններէն։ Ոստիկաններուն հարցման պատասխանելով՝ սափրիչ Խաչիկ ըսաւ թէ Լեւոն Պաղչէ գաբու դեղավաճառ Մաղուտեան էֆ.ի քովնը էր։ Երկուշաբթի առտու տունէն մեկնելով խանութ գնաց և անկէ ի վեր ա՛լ չերևցաւ։ Դիակին գլուխը մարմնէն անջատուած ըլլալուն, կ'ըսէ Իզիպտ, այդ կողմերը ժայռուտ և ամայի տեղ մը ըլլալով, չունները փրցուցած և գլուխը քիչ մը հեռուն տարած են, ինչպէս նաև կտրելով հանած են անոր մատները։ Այս իրողութիւնը կը հաստատուի գլխուն վրայ տեսնուած ակռայի նշաններով։ Անձնասպանին հագուստը բնաւ չէ պատռած։ մինակ, չուները դիակը փողոտած ատեն, շապիկին օձիքը պատռած է։

Մնացեալը, որ վերջին պահուն կիմանայ միայն թէ Լեւոն անձնասպան եղած է և ոչ թէ սպաննուած, կըսէ որ բժիշկներու քննութեամբ հաստատուած է թէ սպանութիւնը քանի մը օր առաջ գործուած էր և թէ դիակին գլուխը երէկ առաւ միայն կարելի եղած է գտնել, մարմինէն 200 մեթր հեռու, փոսի մը մէջ։

Դիպուած կաւելցնէ. «Իր պաշտօնակիցներէն մէկը Լեւոնի անձնասպանութիւնը իբրեւ մարդասպանութիւն ցոյց տուած է թէեւ, բայց սխալ է, խնդիրը մեր ըսածին պէս է։»

VIN DE PEPTONE

Այնչափ ատեն որ մարսողական գործողութիւնը խանգարուած կամ չնչուած է, բժիշկները գործարանները արուեստական կերպով մարսուած կերակուրը բով անուցանել կուտան. ասենէն շատ ճանչցուածը Շոբէոլի խոխոցաւոր գինին է, որ պզտիկ ծաւալի մը մէջ կովու միս կը պարունակէ, որ արուեստական կերպով մարսուած է Բէբէնէով. ուժը կաւելցնէ, մարսողութիւնը կը դիւրացնէ, հիւանդը կը սնուցանէ և անոնց կուտայ առողջութիւն և կորով։

ELIXIR TONI—DIGESTIF DE
H. ROSALT

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ—ՄԱՐՍՈՂԱԿԱՆ ԻՔՍԻՐ

Հ. ՌՈԶԱԼԹԻ

Բրօֆ. Լեսպէնի յանձնարարութեան և ցոյց տուած չափերուն վրայ պատրաստուած իքսիր մը, որ կը պարունակէ գլխաւորաբար բոլոր նիւթերօֆոսֆորները ինչպէս նաեւ փոյթ և այլ ջիղերը զօրացնող և մարսողական դեղեր։

Ջիղերը, ոսկորները, արիւնը զօրացնելու համար միակ պատրաստութիւնն է այս, որ դարավերջիկ հիւանդութեան մը ջլապառութեան (neurasthénie) համար անհրաժեշտ է։

Կը գտնուի Կ. Պոլսոյ ամէն ծանօթ դեղարանաց մէջ։ 62 5—26

«ԼՈՒԻ Է ԼՈՂԱԼ ԾՈՎՈՒ ՄԷՋ
ԲԱՆ ԹԷ ՊԱՐՏԲԻ ՄԷՋ»

Հաստատուած 1868ին

Արտասահմանի վիճակագրեալ

Մեծ անուն երգիծաբան Ե. Ե. Պարոնեանի քարոզած այս վարդապետութեան հետեւիլ փափաքողները թող դիմեն

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻՈՑ վաճառատունը, 206—29, Սիլահտար Եէնի-Զարշը, Մահմուտ Փաշա, ուր պիտի գտնեն ամէն տեսակ բաղնիքի խաւլու, պուրնուզ. փէշտիմալ, անձեռոց, ևլն։

Այս վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ մետաքս ֆէրեա, թաշկինակ, պուրիմֆիր, էշարբ, մէկհաֆիր պէզի, մետաքս ու ոսկեթել ասեղնագործութիւններ և օժիտի համար մասնաւոր խաւլուներ։

Վաճառում մեծաքանակ և փոքրաքանակ։ 81 3—20

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
«ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ»
Հաստատուած 1824ին
Ընկերութեան գլխաւոր գրասենեակը Գրէյ-Մրէյր Մանչէսթըր
Դրամագլուխ և պահեստի գումար 2,601,891 անգլ. ոսկի

Ստորագրեալը պատիւ ունի ծանուցանելու հասարակութեան թէ «Մանչէսթըր» հրդեհի ապահովագրական ընկերութիւնը իրեն գործակալ նշանակած է փաստարան Պ. Ֆրէտերիք Լ. Վոն Այխսթորֆը, որուն գրասենեակը կը գտնուի Եէնի խան, թիւ 19, Դալաթիա։

Մանչէսթըր 15 Յունիս 1898 — Տնօրէն ՈՒԻԼԼԻԱՄ ԼԻՎԻՍ
77 5—10

ՀԱԴՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ՊԱՏՐԱ

ԻՐԵՐՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ,
Հիմնեալ 1828—1829ին

1828
L'UNION
DE PARIS

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան դրամատունն է
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սէյմոն Էֆ. Քիւպէրլէան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Մ. Իհրան Էֆ.
Տէր Ներսէսեան
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թարխանայրուն
խան, Օսմ. Պանքային դէմ։

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան եբգեւեկութիւնք

Հ2 23 5 Միտիլի, Իզմիր, Փիրէոն, Աղեքսանդրիա, ժամը 3ին յետ միջօրէի։
Հ2 24 6 Կիվստասրոլն սուրբոնդակ, առաւօտեան ժամ 10ի։
Ե2. 25/7 Տարտանէլ, Այնտրոզ, Սէլանիկ, Իզմիր ուստր 4ին [illegible] միջօրէի։
Շբ. 27 9 Իւէպօլու. Սամսուն, Օտտու, Կիրասոն, Տրապիզոն ե. Պանում առտուն ժամ 11ին։ 562

ՓԻՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ
Ոչ ոփոբ Եբլոս ոնեամ Լեբոնի Լիվերբուլ և Ափեարլեյ Գէյ-

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Պոմիտ	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ադրիա	2393
Բալտնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆիլոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալիա	4809	Բալտիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մորոգգօ	1855
Քէտար	1876	Փամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուբանիա	12950
Գաղլոնիա	1845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒՂԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, թիւ 401
Գալաթիա 571

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլ, Գլասգոյ, Մէլբուրնէ
և Սէ- Ծովի ճիւղ- Բոնոգ Լոնգ-

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Բամմէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրգիս	2400
Թէյպը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանորուս	3000	Բէրա	2250
Յարոս	3000	Միֆինբա	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլեն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուէթոլ խան
ՃԷՔՄԵՄ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, ճէյմ Սէրիզ Լիվերբուլ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
ՏՐՔ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Եանի էսբէրոպան վրայ յուրէք, ճէյր Զէրոյ-ֆէնանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն ոչ ոնէոմն կը լեցնեն. ցաւ չունենալու և բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմէ յեռաստրիւն ըստ գրքէի, ծամելուն, և ազատ արտասանութեան երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աք աններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Ց.Գ. Ամբիկ. սով.համաձայն ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (գնէք- կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (գնէք- կէս էրէր) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին

Գաղարգիւղցիք կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, ոչ- 1 Խրլուվէլի էրդոյ։

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱՆՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895 ի հասոյթք	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ
Ղալաթիա, Քոլեժէի վրայ (էֆ Մատրոսի դեղը)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՕՐ ՐԷԲԷՆ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌՈՒԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇ
Ընդմէջ Հալէպ, Կ. Պոլսոյ և Օրֆէսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպտնս	1069	Գոմս	1497	Կոզզ	1011	Մալմս	724	Բօզարիս	1862
Այէբթս	3607	Գոնկս	2906	Կրոտնս	1695	Մարէնկս	2273	Սալֆս	1113
Ամնէլս	1541	Գորսս	895	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ցիրիս	1735
Արիստս	2377	Տիտս	4831	Հուտակս	1581	Միքատս	3557	Սիլվիս	1193
Գասանս	1822	Տօմինս	937	Հինտու	3720	Միլս	1037	Սբէրս	1200
Գօրոտինս	1264	Տուրս	2883	Հօրադիս	3600	Մոնդէպէլլս	1735	Թասսս	1328
Գրավս	1076	Տրարս	1713	Հումվէր	596	Մուրիվս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիլնս	841	Տինամս	504	Իսակս	2354	Նէրս	1083	Թօքիս	3827
Գրֆֆալս	4431	Էպրս	2461	Իտանս	5540	Սոֆիս	4100	Թօլէտս	1470
Դէվրս	1671	Էլտօրատս	1520	Ձիւնս	1080	Սնեարիս	4036	Թօլբիտս	487
Դալիբսս	1337	Էրզրոս	1481	Ֆէլէս	1053	Սբրանտս	1535	Ուրպինս	2429
Դամէս	1244	Ֆիտս	954	Քօլբինս	2307	Բալէրմս	1637	Վաբրս	1914
Գաղս	1094	Ֆինանտ	1828	Քօվնս	1700	Բէլս	510	Վօլս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիալթս	2229	Վօլթուրնս	2396
Միսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանոնս	2272	Բիհնատս	1663	Եէտս	1850
Ելիս	2697	Կալիէս	3063	Լիվօրնս	1643	[illegible]	1613	Ֆէրս	1200
Քօլօրատս	4235	Կիրանս	1248	Լօրէնցս	3191	Բօմէս	1789		

Էպրս շոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Քօնկս շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասաւ։

Քօլբինս շոգենաւը, նաւապետ Ֆրէնչ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն պիտի մեկնի Յուլիս 8ին ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻԶՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա

ՇԻՐՔԻԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻՒ
ԿԻՐԱԿՆՕՐԵՍՑ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
1898 ՅՈՒՆԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վոսֆորէն ԷջԷոլ Ղէրէնասէր

10 45 Ր. Ա. Գվգ. ԵՆՄ. Մգպ. Պէօյթ. Թրպ. Ենթ. Մրկ. Բ. Հս. Պէպ. Աբնք. Գրչ. Օրթ. Պէշիր.
11 — Գնտ. Զնկ. Պէյլ. Գգկ.
11 — Պէպ. Աբն. Գրչ. Օրթ. Պշր.
11 30 Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Վնիր. Զէնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշր.
11 45 ԵՆՄ. Մէգ. Պէօյթ. Բրմ. Թրպ. Ենթ. ՍԹՆ. Գ.յմ. Բ. Հիս. Պէպ. Աբն. Գրչ. Օրթ. Պշր.
12 30 ԵՆՄ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենիր. ՍԹՆ. Մրկ. Գ.յմ. Բ.Հիս.Պէպ.Աբն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
12 25 Պէյթ. Բշպ. Ենթ. Զպգ. Գնլ. Գ.յմ. Բ. Ա. Հս. Գնտ. Աբնվթ. Զսկր. Պէյլ. Գգկ. Պշթ.
1 — Ա. Հիս. Գանտ. Աբն. Գրչ. Օրթ. Պշթ.
1 15 ԵՆՄ. Մգպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյթ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հիս, Գնտ, Վնր, Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պէշ.
1 45 ԵԷՍՄ. Մգպ. Պէօյ. Թրպ. ԵԷՆ. ՍԹ. Մրկ. Գ.յմ. Բ. Հիս. Պէպ. Աբնվ. Գրչ. Օրթ. Պշր.
2 30 ԵՆՄ. Մգպ. Պէօյթ. Թրպ. Պէյթ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա.Հս. Գնտ. Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Իս.
3 — Ր. Ա. Գվ. ԵՆՄ. Մգպ. Պէօյ. Թրպ. Ենթ. ՍԹՆ. Մրկ. Գ.յմ. Բ. Հս. Պէպ. Աբնվ. Գրչ. Օրթ. Պշկ.
3 45 ԵՆՄ. Մգպ. Գ.յմ. Թրպ. Պէյգ. Բշպ. Զպթ. Գնլ. Ա.Հիս. Գնտ. Վնր. Զէնկ. Պէյ. Գգկ. Պշ.
4 30 ԵՆՄ. Մէգ. Պէօյթ. Թրպ. Ենթ. Իսթ. Միրկ. Գ.յմ. Բ.Հս. Պէպ. Աբվ. Գրչ. Օրթ. Պշկ.
5 45 ԵՆՄ. Մգպ. Պէօյթ. Թրպ. Պէյգ. Ենթ. ՍԹՆ. Գնլ. Գ.յմ. Բ.Հս. Պէպ. Աբնվ. Գրչ. Օրթ. Պշր.
7 — ԵՆՄ, Մգպ, Պէօյթ, Թրպ, Պէյթ, Ենթ, Մրկ, Բ, Հս, Պէպ, Աբնվ, Գրչ. Պէյլ. Օրթ. Պշր,
7 30 Պէյգ, Բշպ. Ենթ, Գնլ. Մրկ, Բ, Ա, Հս, Գանտ. Պէպ. Աբն. Զնր, Պէյլ, Օրթ, Գգկ, Պշկ.
8 30 Ա.Բ.Գվ,ԵՆՄ.Մէգ.Պէօյ. Թրպ.Պէյթ.Բշպ Զպգ. Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վանս.Զնկ.Պէյլ.Գգկ.Իսկ.
9 15 ԵԷՆՄ, Մէգ, Պէօյ, Թաբ, Ենթ. ՍԹՆ. Միր. Բ.Հիս.Պէպ.Աբնվ.Օրթ.Պշր.
10 15 ԵՆՄ, Մէգպ, Պէօյթ, Թրպ, Պէյթ Ենթ. Պէշկ.
10 35 ԵՆՄ. Մգպ. Պէօյ. Թրպ. Ենթ. Մրկ. Բ. Հս. Պէպ, Աբվ, Գրչ. Օրթ, Պշկ.
10 45 ԵՆՄ. Մգպ, Պէօյթ. Թրպ. Պէյթ. Բշպ. Զպգ. Գնլ.Ա.Հս. Գնտ. Վնր. Զնր. Պէյլ.Գգկ. Իսկ.
11 — Մգպ.Պէօյ.Թրպ.Ենթ. Պօյմ. Պէպ, Աբնվ.Պշր.
11 10 Պէպ. Աբնվ.Օրթ. Պշր.
12 — Պշր. Օրթ. Աբվ. Պէպ. Բ. Հիս. Մրկ. Ենթ. Պէյթ. Թրպ. Պէօյթ. Մգպ. ԵԷՆՄ.
1 — Պշր. Գրչ. Աբվթ, Պէպ. Բ. Հս. Պօյմ. Ենթ. Թրպ.Պէօյ. Մգպ. ԵՆՄ. Բ. Ա. Գվգ.
1 15 Պէշր. Գգկ. Պէյլ. Զնկ. Վնր. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյգ. Թրպ. Պէօյ.Մգ.ԵՆՄ.
2 — Պշկ. Օրթ. Գրչ. Աբնվ. Պէպ. Բ. Հիս. Մրկ. Մգն, Ենթ. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. ԵՆՄ.
2 35 Իսկ.Գգկ.Պէյլ,Զնկ,Վանդ,Գնտ,Ա.Հ.Գնլ.Զպգ. Բշպ. Պէյգ. Թրպ. Պէօյթ. Մգպ. ԵՆՄ.
3 — Պէշ. Օրթ. Աբն. Ենթ. Թրպ. Պէօյթ. Մգպ. ԵԷՆՄՀԱԼԷ
3 40 Գապ. Պշկ. Գգկ. Օրթ.Պէյլ,Զնկ.Աբվ. Գնտ, Ա.Բ.Հս.Գնլ,Մրկ.Ենթ.Բշպ, Պզ.Թրպ. Պէօյ. Մգպ.ԵՆՄ.
4 30 Պշկ,Օրթ,Գրչ.Աբն.Պէպ. Բ,Հ. Մրկ. ՍԹՆ.Ենթ. Թրպ, Պէօյթ.Մգպ,ԵՆՄ,
5 — Գպթ.Պշկ.Գգկ,Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Աբվ. Վնր,Գնտ. Ա.Բ.Հս.Գնլ.Զպթ. Բշպ.Պէյգ,
6 — Գապ.Պշկ.Օրթ,Աբվ.Պէպ.Ա.Բ.Հս. Մրկ. Ենթ, Պէյգ. Թրպ.Պէօյ.Մգպ.ԵՆՄ. Բ.Ա.Գվգ.
7 — Պշ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Աբվ.Գնտ.Ա.Բ.Հ.Պօյմ.Ենթ. Պէյթգ.Թրպ.Պէօյ.Մգպ.ԵՆՄ.
7 45 Պշթ. Իսկ. Գգկ. Պէ լ- Զնկ. Աբնվ. Պէպէք
8 30 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Աբվ.Պէպ.Բ.Հ.Մրկ.Ենթ. Թրպ. Պէօյ.Մգպ.ԵՆՄ.
9 15 Պշթ,Օրթ.Պէյլ, Աբվ. Բ.Հս. Պօյմ, Ենթ. Պէյգ. Թրպ.Պէօյ.Մգպ.
10 5 Պէշ.Գգկ,Պէյլ,Զնկ,Վնր,Գնտ, Ա.Հ. Գնլ.Զպթ. Բշպ,Պրգ.Մգպ.Բ.Ա.Գվ.
10 20 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Աբվ.Պէպ.Բ.Հս,Պօյմ.Մրկ,Իսթ Ենթ, Թրպ. Գրմ. Պէօյ. Մգպ. ԵՆՄ.
10 50 Գապ.Պշկ.Օրթ.Գրչ.Աբվ.Պէպ.Գնտ, Ա.Բ.Հսբ. Գնլ.Մրկ.Ենթ.Բշպ.Պրգ. Պէպէքէն ԵՆՄ. զացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի.
11 10 Պշկթ, Պէյլ. Զնկ. Վնր.Գանտ. Ա.Հիս. Գնլ. Զպգ.Բշպ.Պէյթ.
11 20 Պշկ.Պէպ.Բ,Հս,Մրկ.ՍԹՆ.Ենթ. Թրպ, Պէօյ, Մգպ.ԵԷՆՄՀԱԼԷ
11 40 Պշթ-Գգկ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ ։ Պէպ.
12 15 Պշթ.Օրթ.Գրչ.Աբնվ.Պէպ.Ենթ. Թրպ. Պէյթ.

Կամուրջէն Վոսֆոր ելնող ընթացքներ

10 45 Ր. Ա. Գվգ. ԵՆՄ. Մգպ. Պէօյթ. Թրպ. Ենթ. Մրկ. Բ. Հս. Պէպ. Աբնթ.Գրչ. Օրթ.Պէշիր.
11 — Գնտ. Զնկ. Պէյլ. Գգկ.
11 — Պէպ.Աբն.Գրչ.Օրթ. Պշր.
11 30 Պէյգ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնիր.Զէնկ. Պէյլ.Գգկ. Պշթ.
11 45 ԵՆՄ. Մէգ. Պէօյթ. Բրմ. Թրպ. Ենթ. ՍԹՆ. Գ.յմ. Բ. Հիս. Պէպ. Աբն. Գրչ. Օրթ. Պշր.
12 30 ԵՆՄ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենիր. ՍԹՆ. Մրկ. Գ.յմ. Բ.Հիս.Պէպ.Աբն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
12 25 Պէյթ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Գ.յմ.Բ.Ա.Հս.Գնտ.Աբնվթ. Զսկր.Պէյլ.Գգկ.Պշթ.
1 — Ա. Հիս. Գանտ. Աբն. Գրչ. Օրթ. Պշթ.
1 15 ԵՆՄ. Մգպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյթ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հիս, Գնտ, Վնր, Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պէշ.
1 45 ԵԷՆՄ. Մգպ. Պէօյ. Թրպ. ԵԷՆ. ՍԹ. Մրկ. Գ.յմ. Բ. Հիս. Պէպ. Աբնվ. Գրչ. Օրթ. Պշր.
2 30 ԵՆՄ. Մգպ. Պէօյթ. Թրպ. Պէյթ. Բշպ.Զպգ. Գնլ. Ա.Հ. Գնտ.Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գգկ.Իս.
3 — Ր. Ա. Գվ. ԵՆՄ. Մգպ. Պէօյ. Թրպ. Ենթ. ՍԹՆ. Մրկ. Գ.յմ. Բ. Հս. Պէպ. Աբնվ. Գրչ. Օրթ. Պշկ.
3 15 Ֆէրպ. 11 — Գգկ. 11 — Ֆէրպ. 3 30 11
3 30 11 — Ֆէրպ. 4 — 11 25 Գգկ.
4 — 11 20 4 30 Ֆէրպօթ 11 30 Ֆէրպ
4 30 12 — 4 35 11 50
4 45 Ֆէրպ. 5 — 12 15
5 5 5 40 Պէշկ.
5 35 5 30 Ֆէրպօթ
5 50 6 15 Պշկ.

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն Կոմուրլ	Կոմուրլէն Իսկիւտար	Իսկիւտարէն Կոմուրլ	Կոմուրլէն Իսկիւտար
11 15 Պէշթթ.	6 20 Պէպ.	11 45	7 5 Պշթ.
12 —	6 50 Պշթթ,	12 20	7 40 Պշթ.
12 40	8 Պշթթ.	1 —	8 20
1 20	8 45	1 35	9 —
2 —	9 30	2 20	9 40
2 45	9 45 Ֆէրպ.	2 35 Վոսփ	10 15
3 25	10 15	3 5	10 30 Ֆէրպ.
3 15 Ֆէրպօթ	10 35	3 30	10 40
4 5	11 — Ֆէրպ.	4 — Ֆէրպօթ	11 20
4 40	11 10	4 45	11 30 Ֆէրպ.
4 45 Ֆէրպօթ	11 45	5 30	11 45
5 25	12 —	5 30 Ֆէրպօթ	12 15
5 50 Պշկ.		6 15 Պէպէք	

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւտարէն Կոմուրլ	Կոմուրլէն Իսկիւտար	Իսկիւտարէն Կոմուրլ	Կոմուրլէն Իսկիւտար
11 — Պէշիք	6 15	— —	7 — Գգկ.
11 30 Վոսփ.	6 50 Պէշիկ.	11 30	7 40 Պշկ.
12 15	7 55 Պէշիկ.	12 15	8 20
1 —	8 50	1 —	9 —
1 30	9 35	1 50	9 40
2 —	9 45 Ֆէրպ.	2 25	10 15 Գգկ.
2 30	10 10 Պէշիկ.	2 50 Վոսփոր	10 30 Ֆէրպ
3 —	10 35 Գգ.Դպ.	3 5	10 40 Գգկ.
3 15 Ֆէրպ.	11 — Գգկ.	3 30	11
3 30	11 — Ֆէրպ.	4 —	11 25 Գգկ.
4 —	11 20	4 30 Ֆէրպօթ	11 30 Ֆէրպ
4 30	12 —	4 35	11 50
4 45 Ֆէրպ.		5 —	12 15
5 5		5 40 Պէշիկ.	
5 35		5 30 Ֆէրպօթ	
5 50		6 15 Պշկ.	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն Կոմուրլ	Կոմուրլէն Իսկիւտար	Իսկիւտարէն Կոմուրլ	Կոմուրլէն Իսկիւտար
11 15 Պէշթթ.	6 20 Պէպ.	11 45	7 5 Պշթ.
12 —	6 50 Պշթթ,	12 20	7 40 Պշթ.
12 40	8 Պշթթ.	1 —	8 20
1 20	8 45	1 35	9 —
2 —	9 30	2 20	9 40
2 45	9 45 Ֆէրպ.	2 35 Վոսփ	10 15
3 25	10 15	3 5	10 30 Ֆէրպ.
3 15 Ֆէրպօթ	10 35	3 30	10 40
4 5	11 — Ֆէրպ.	4 — Ֆէրպօթ	11 20
4 40	11 10	4 45	11 30 Ֆէրպ.
4 45 Ֆէրպօթ	11 45	5 30	11 45
5 25	12 —	5 30 Ֆէրպօթ	12 15
5 50 Պշկ.		6 15 Պէպէք	

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւտարէն Կոմուրլ	Կոմուրլէն Իսկիւտար
2 — Հարէմէն Սալաճագ բացի Կիր.է)	
4 — » » բացի ուր.է	
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէ)	
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին	
1 30 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ բացի կիր.է	
3 30 » » » բացի Ուր.է	
10 10 » » անտի Սալաճագ բացի ուր. կիր. օրերէ	
11 10 » » » Սալաճագ (կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։	

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐԲԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱԼԱՔԱՏԷ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐԶ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրբէճի	
4 45 Իսկիւտարէն Սիրբէճի	
9 45 Իսկիւտարէն Սիրբէճի	
11 — Իսկիւտարէն Սիրբէճի	
4 — Սիրբէճիէն Իսկիւտար	
5 30 Սիրբէճիէն Գապաթաշ Իսկիւտար	
10 30 Սիրբէճիէն Իսկիւտար	
11 30 Սիրբէճիէն Գպթ.Իսկիւտար	

Ծան.—Օրը միգապատ եղած ատեն շոգենաւերը իրենց գտնուած տեղերը պիտի մնան։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ
Երեւեկութիւն կառախումբերու 1898 Մայիս 8 (Ն. Տ.) կիրակիէն սկսեալ

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒԻՐԻԻ ԳԻՒ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 Խառն Առտու	ԿԱՑԱՐԱՆ	ԴՐՕՂ Կառ. Թ. 121 Խառն Իրիկն.
Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
12 20	ԺԿՆ. Էսկի Շէհիր ԺՄ.	11 16
1 6	» Ագ Գուլար »	10 32
1 48	» Այբիւ Քէյ »	9 58
2 34	» Պէյլիք Ախուր »	9 4
3 44	» Սարիքէյ »	8 2
4 38	» Գիչէր »	7 —
5 20	» Սասիլէր »	6 18
5 58	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	5 48
6 50	» Բօլաթլի »	5 —
8 10	» Մալի Քէյ »	3 35
9 10	» Սէնճան Քէյ »	2 27
10 —	ԺՄ. Էնկիւրիւ ԺԿՆ.	1 35
իրկն.		առտ.

ՖԷՆԷՐ ՊԱՂՃԷԻ ԳԻՒ
ՈՒՐԲԱԹ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

ԵՐԹ Կառախումբ	Թ. 522 Իրիկն. Ժ.	Թ. 522 Իրիկն. Վ.	Թ. 524 Իրիկն. Ժ.	Թ. 524 Իրիկն. Վ.
ԿԱՑԱՐԱՆ				
Քարաքէյ ԺԿՆ.	6	10	7	40
Հայատար Բաշա »	6	45	8	17
Գըզել Թօփրաք »	6	52	8	26
Ճիւղաւորում »	6	57	8	33
Ֆէնէր Պահճէ ԺՄ.	7	4	8	40

ԴԱՐՁ Կառախումբ	Թ. 523 Իրիկն. Ժ.	Թ. 523 Իրիկն. Վ.	Թ. 525 Իրիկն. Ժ.	Թ. 525 Իրիկն. Վ.
ԿԱՑԱՐԱՆ				
Ֆէնէր Պահճէ ԺԿՆ.	7	50	10	20
Ճիւղաւորում »	8	1	10	30
Գըզել Թօփրաք »	8	5	10	34
Հայատար Բաշա »	8	20	11	5
Քարաքէյ ԺՄ.	8	45	11	30

ԱԼԱԵՈՒՆԴԷՆ ԲԷՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կառախումբ	Թ. 324 Խառն Առտու Ժ.	Թ. 324 Խառն Առտու Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ	Թ. 323 Խառն Առտ. Ժ.	Թ. 323 Խառն Առտ. Վ.	Թ. 325 Խառն Իրկն. Ժ.	Թ. 325 Խառն Իրկն. Վ.
	1	5	11	40	ԺԿՆ. Ալաեուանտ ԺՄ.	12	30	11	5
	1	25	12	—	ԺՄ. Բէօթաշեա ԺԿՆ.	12	10	10	45

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ
40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՑԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ալ հա, կ չկայ խաբելու եւ փոտեցնելու.

Ընդունուած է անանձրոյ ժիրու եւ անանձրոյծերու կողմէ։

Գործարանի մարքան

Այս դեղ անմիջապէս եւ անվրէպ կը դարմանէ ծիրերուն կաղալը, ճմլուածքները, ոտքերու զտանալը, ցուկի վէրքը, ծուլցի ուռեցքները, սրունքներու անջատումը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը հիւանդութիւնները։ Դին վեց ֆրանք։
Վեցուկէս ֆր.ով ուղուած տեղը կը յանձնուի։
Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէգիրի, Գասապեան, Քիւչիւքեան ու Քանգիւք եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 51 – 52

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ԲԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍ ԳՈՒՄԱՐ
906,000,000 ՖՐԱՆՔ
Տնօրէնութիւն յԵՒրոպա
Փարիզ, 16, Պուլվար տէ դ'Իթալիէն. 1, 3, եւ Լը Բելֆիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ
1845ի հիմնուելէ ի վեր
Ապահովագրութիւններու վճար. 1 Միլիոն 123,000000
1895ի դրութիւն
Ապահովագրեալներու վճարուած 87,000000
Հասոյթ 196,000000
Նոր ապահովագրութիւնը 661,000000
1896 յունուար 1
Ուանդր եւ անշարժ կալ. յԵւրոպա 40,00000
Ցաւելեալ դրամագլուխ 121,00000
Արդի ապահովագրութիւնը 1 Միլիոն 141,00000
Տիւրքական ապահովագրեալներ
Շահաբաժիններու բաշխմամբ և ապահովագրեալներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու.
Պայմանագրութեան նոր եղանակ սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։
ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակարանաց և ուղեւորութեանց։
Հինգ տարի եւոքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութիւնէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ աւելի բնարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
185 Ճ. ՈՒ. ՀԻՒՐՄԻԶ ԵՒ ԸՆԿ.
Կայմատամ ի ոց,Վ խան, Ղալաթիա